

Raport

z przebiegu procesu negocjacji dokumentów
programowych na lata 2007-2013

Warszawa, styczeń 2008

WPROWADZENIE

Zatwierdzenie przez Radę Ministrów Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia na lata 2007-2013 (NSRO) (29 listopada 2006 r.) oraz programów operacyjnych (w okresie: listopad 2006 r.–marzec 2007 r.) zakończyło proces ustalania kształtu dokumentów programowych po stronie polskiej. Umożliwiło to rozpoczęcie oficjalnych uzgodnień z Komisją Europejską zaproponowanych przez Polskę dokumentów.

Proces negocjacji NSRO oraz programów operacyjnych (PO) i regionalnych programów operacyjnych (RPO) prowadzony był na podstawie Wytycznych Ministra Rozwoju Regionalnego nr 1 dotyczących prowadzenia negocjacji programów operacyjnych w ramach NSRO na lata 2007-2013 z Komisją Europejską (KE), zgodnie z obowiązującymi ramami przyjmowania tych dokumentów, określonymi w Rozporządzeniu Rady (WE) nr 1083/2006 z dnia 11 lipca 2006 r. ustanawiającym przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Spójności i uchylającym Rozporządzenie (WE) nr 1260/1999. Warunkiem złożenia i rozpoczęcia negocjacji programów operacyjnych było przesłanie KE przez Polskę NSRO, co nastąpiło w dniu 7 grudnia 2006 r. Zgodnie z wypełnieniem obowiązku przekazania NSRO i programów operacyjnych w terminie 5 miesięcy od przyjęcia przez Radę i Parlament Europejski Strategicznych Wytycznych Wspólnoty dla spójności (SWW – przyjęte 6 października 2006 r.), do 6 marca 2007 r. Polska przekazała programy operacyjne w terminach:

- PO Pomoc Techniczna (PO PT), PO Infrastruktura i Środowisko (PO IiŚ) - 7 grudnia 2006 r.,
- PO Kapitał Ludzki (PO KL) - 12 grudnia 2006 r.,
- PO Innowacyjna Gospodarka (PO IG) - 22 grudnia 2006 r.,
- PO Rozwój Polski Wschodniej (PO RPW) - 6 lutego 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Dolnośląskiego – 21 lutego 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Opolskiego – 22 lutego 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Śląskiego – 23 lutego 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Wielkopolskiego – 23 lutego 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Lubuskiego – 28 lutego 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego - 1 marca 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Małopolskiego – 1 marca 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Warmińsko-Mazurskiego – 2 marca 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Zachodniopomorskiego - 2 marca 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podlaskiego - 5 marca 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Lubelskiego – 6 marca 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Łódzkiego – 6 marca 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Mazowieckiego – 6 marca 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Podkarpackiego - 6 marca 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Pomorskiego - 6 marca 2007 r.,
- Regionalny Program Operacyjny dla Województwa Świętokrzyskiego - 6 marca 2007 r.

Wszystkie dokumenty programowe przekazane zostały KE za pośrednictwem systemu informatycznego SFC2007, co uznawane jest za oficjalne przedłożenie dokumentu przez kraj członkowski. Po pozytywnym przejściu etapu oceny formalnej (weryfikacja pod kątem zawarcia w programie elementów wyszczególnionych w art. 37 rozporządzenia ogólnego) przeprowadzona została ocena merytoryczna dokumentów (pod kątem zgodności PO/RPO z celami i priorytetami NSRO i SWW oraz na podstawie jakości elementów określonych art. 37) przez poszczególne Dyrekcje Generalne Komisji Europejskiej (DG) (interservice) oraz równoległe w

ramach komórek DG REGIO i DG EMPL (intraservice). Następnie KE przedstawiała stopniowo instytucjom zarządzającym oficjalne uwagi do poszczególnych krajowych oraz regionalnych programów operacyjnych, co stanowiło podstawę do rozpoczęcia spotkań negocjacyjnych i tym samym rozpoczęcia głównej fazy negocjacji.

Oficjalne spotkania negocjacyjne prowadzone były przez zespół negocjacyjny każdorazowo złożony z przedstawicieli właściwych instytucji zarządzających i instytucji pośredniczących, pod przewodnictwem wyznaczonego członka kierownictwa Ministerstwa Rozwoju Regionalnego i w oparciu o zatwierdzoną przez niego instrukcję negocjacyjną.

Przebieg wszystkich oficjalnych spotkań negocjacyjnych był dokumentowany sprawozdaniem zawierającym informacje na temat poczynionych ustaleń oraz rekomendacji w sprawie dalszych działań i sporządzanym przez właściwe instytucje zarządzające PO lub instytucję koordynującą RPO, we współpracy z właściwą instytucją zarządzającą RPO. Sprawozdania z oficjalnych negocjacji podlegają udostępnieniu osobom trzecim, na ich wniosek, zgodnie z przepisami o dostępie do informacji publicznej.

Na ich podstawie sporządzane były informacje, które Minister Rozwoju Regionalnego, jako przedstawiciel Rady Ministrów odpowiedzialny za negocjacje NSRO i programów operacyjnych sukcesywnie przekazywał Prezesowi Rady Ministrów.

I. NEGOCJACJE NSRO

Przygotowane przez Polskę NSRO na lata 2007-2013 są dokumentem o charakterze strategicznym, w oparciu o zapisy którego opracowane i przyjmowane były programy operacyjne i regionalne programy operacyjne. NSRO nie stanowią dokumentu zarządczego, a jedynie określają cele i priorytety Polski w obszarze polityki spójności. Programy operacyjne, jako instrumenty realizacji krajowej strategii są dokumentami wdrażającymi środki strukturalne. Zgodnie z strategicznym podejściem do programowania środków strukturalnych, w okresie 2007-2013 KE podejmuje decyzje wyłącznie w odniesieniu do najważniejszych elementów NSRO:

- a. wykazu programów operacyjnych,
- b. indykatywnej wielkości rocznej alokacji z każdego funduszu na poszczególne programy operacyjne,
- c. poziomu wydatków państwowych gwarantujących przestrzeganie zasady dodatkowości, wyłącznie dla celu Konwergencja,
- d. działań przewidzianych w celu zwiększenia wydajności administracji.

W dniu 14 marca 2007 r. odbyło się jedyne, oficjalne spotkanie negocjacyjne z Komisją Europejską dotyczące NSRO. W wyniku negocjacji, w stosunku do wersji zaakceptowanej przez Radę Ministrów w dniu 29 listopada 2006 r., zmianie uległy następujące główne elementy tego dokumentu:

- zlikwidowany został priorytet XVII PO IiŚ dotyczący konkurencyjności regionów; dodatkowe środki finansowe przeniesione zostały do regionalnych programów operacyjnych województw: pomorskiego, małopolskiego, łódzkiego oraz wielkopolskiego,
- zwiększono szacunkowy poziom krajowych wydatków publicznych lub innych równoważnych wydatków strukturalnych na lata 2007-2015 (weryfikacja zasady dodatkowości ex-ante),
- określono działania podejmowane przez Polskę na rzecz wzmocnienia zdolności administracyjnych w ramach NSRO 2007-2013.

W oparciu o ustalenia ze spotkania negocjacyjnego Polska przygotowała poprawioną wersję dokumentu uwzględniającą uwagi KE.

Po uzgodnieniu dodatkowych uwag przekazanych przez KE w stosunku do poprawionej wersji NSRO, dokument został ponownie oficjalnie przekazany KE, która w dniu 7 maja 2007 r. wydała decyzję zatwierdzającą najważniejsze ww. elementy NSRO, tym samym akceptując dokument.

Zaakceptowane NSRO zostało przekazane przez Ministra Rozwoju Regionalnego Radzie Ministrów do wiadomości w dniu 23 maja 2007 r.

Zatwierdzenie najważniejszych elementów NSRO przez KE przed szczegółową dyskusją nad programami operacyjnymi sprzyjało przyspieszeniu zakończenia negocjacji programów operacyjnych, gdyż uniemożliwiło prowadzenie debaty ws. całkowitej alokacji poszczególnych programów operacyjnych w ramach spotkań poświęconych programom operacyjnym.

Równoległe do negocjacji NSRO toczyła się dyskusja nad tzw. linią demarkacyjną, określającą szczegółowy zakres interwencji podejmowanych w ramach różnych programów operacyjnych Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej.

Według wstępnych założeń linia demarkacyjna pomiędzy programami operacyjnymi Polityki Spójności stanowić miała załącznik do NSRO, zgodnie z propozycją strony polskiej. W wyniku roboczych uzgodnień, z uwagi na operacyjny charakter dokumentu, Komisja zrezygnowała z załączania go do NSRO. W efekcie dalszej dyskusji strony kształt linii demarkacyjnej ulegał

zmianie, w stosunku do wcześniejszych wersji. Zmiany uwzględniały przebieg prowadzonych uzgodnień z KE, w tym zwłaszcza:

- ujednoczenie dwóch tabeli w jedną obejmującą całość zagadnień związanych z demarkacją pomiędzy programami operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej,
- zmiany wynikające z ustaleń negocjacyjnych dotyczących programów operacyjnych ich treści z Komisją Europejską.

Ponadto szereg modyfikacji dokumentu wynikał z licznie zgłaszanych uwag ze strony partnerów społecznych i gospodarczych oraz środowisk biznesowych. W ich efekcie dokonano uszczegółowień poszczególnych zapisów kryteriów demarkacji w obszarach budzących wcześniej wątpliwości interpretacyjne.

W odpowiedzi na kierowane do dokumentu uwagi podczas posiedzenia Komitetu Koordynacyjnego NSRO (KK NSRO) w dniu 3 sierpnia 2007 r. podjęto decyzję o jego skierowaniu do dalszych uzgodnień. Po analizie wszystkich zgłaszanych uwag, nowa wersja linii demarkacyjnej została przedłożona pod obrady II posiedzenia KK NSRO w dniu 18 grudnia 2007 r., podczas którego została zatwierdzona, stając się tym samym dokumentem wiążącym dla wszystkich instytucji zaangażowanych we wdrażanie programów operacyjnych.

II. PRZYGOTOWANIE NEGOCJACJI PO I RPO

Negocjacje programów operacyjnych prowadzone były zgodnie z ustalonym z KE kalendarzem negocjacyjnym. Negocjatorom przewodniczyli ze strony Komisji - dyrektorzy DG, ze strony polskiej - członkowie kierownictwa MRR. Założeniem harmonogramu było przeprowadzenie negocjacji wszystkich dokumentów w dwóch turach, przy ograniczeniu, z uwagi na wielość programów, liczby oficjalnych spotkań negocjacyjnych do minimum. Założono także przeprowadzenie maksymalnie dwóch rund spotkań oficjalnych dotyczących danego PO (ewent. trzech, z uwagi na szeroki zakres merytoryczny, w przypadku PO Infrastruktura i Środowisko). W celu przeprowadzenia negocjacji wszystkich szesnastu RPO w możliwie najkrótszym terminie, część spotkań w regionach odbywała się równolegle.

Napięty terminarz negocjacji programów operacyjnych wynikał z zamiaru zakończenia pierwszej rundy spotkań negocjacyjnych nad programami do końca czerwca 2007 r. tak, by umożliwić podjęcie ostatecznych uzgodnień ws. programów w trakcie drugiej rundy negocjacji oraz przygotowanie i przesłanie do Komisji poprawionych programów do końca lipca 2007 r. oraz uzyskanie decyzji zatwierdzających na przełomie września i października 2007 r.

Sprawnemu przeprowadzeniu dyskusji i uzgodnień ws. programów operacyjnych służyć miały robocze spotkania z przedstawicielami Komisji Europejskiej, mające na celu przede wszystkim wyjaśnienie uwag pisemnie zgłaszanych przez KE (spotkania przygotowujące do oficjalnych negocjacji) oraz ustalenie sposobu uwzględnienia zaakceptowanych przez stronę polską uwag, ale wymagających dodatkowych uzgodnień. Nieformalne spotkania umożliwiły przyspieszenie finalizacji kolejnych rund negocjacyjnych programów operacyjnych. W większości przypadków udało się zakończyć negocjacje w ramach dwóch rund spotkań.

Dodatkowo, w odniesieniu do kwestii o charakterze horyzontalnym dotyczących wszystkich programów operacyjnych (np. systemu instytucjonalnego, przepływów finansowych, wskaźników) zorganizowano oddzielne spotkanie z udziałem wszystkich instytucji zarządzających, w celu uniknięcia debaty nad przedmiotowymi kwestiami podczas każdego spotkania z osobna. Pozwoliło to na lepsze skoordynowanie dyskusji nad problematycznymi kwestiami i przygotowanie jednolitego stanowiska strony polskiej wobec uwag, które miały zastosowanie dla wszystkich programów operacyjnych. Ustalenia podjęte podczas spotkania były wiążące dla wszystkich instytucji zarządzających.

Co do zasady oficjalne uwagi Komisji miały być przekazywane stronie polskiej w odniesieniu do konkretnego programu operacyjnego co najmniej na dwa tygodnie przed oficjalnym spotkaniem negocjacyjnym celem umożliwienia przygotowania stanowiska przez stronę polską. W celu ułatwienia przeprowadzenia negocjacji DG REGIO zaproponowała, aby w przygotowanych instrukcjach negocjacyjnych strona polska podzieliła uwagi na punkty A, B, C:

- A - kwestie niemożliwe do zaakceptowania, wymagające dalszej dyskusji na oficjalnych spotkaniach negocjacyjnych i decyzji politycznej;
- B - kwestie, co do zasady możliwe do zaakceptowania, ale wymagające dyskusji podczas spotkań roboczych;
- C - kwestie akceptowane, które zostaną automatycznie zmienione w tekście programu i nie wymagające dalszej dyskusji (te uwagi nie były omawiane podczas spotkań negocjacyjnych).

W efekcie przyspieszyło to znalezienie punktów spornych i wyeliminowało dyskusję nad kwestiami o mniejszym znaczeniu, pozwalając tym samym na sprawne przeprowadzenie dyskusji nad uwagami Komisji.

Podział ten stosowany był jedynie podczas pierwszej rundy negocjacji programów operacyjnych, koordynowanej przez DG REGIO.

W drugiej rundzie powyższego rozwiązania nie stosowano ze względu na znacznie mniejszą liczebność uwag. W celu wypracowania ostatecznego porozumienia w zakresie pozostałych kwestii spornych, wszystkie uwagi nadesłane przez KE były szczegółowo dyskutowane podczas spotkań.

Z kolei w przypadku PO Kapitał Ludzki nie stosowano metody podziału uwag KE na trzy w/w grupy, ze względu na fakt, iż negocjacje tego programu prowadzone były przez inną Dyрекcję (DG EMPL).

Harmonogram przeprowadzonych spotkań negocjacyjnych Narodowych Strategicznych Ram Odniesienia, Programów Operacyjnych oraz Regionalnych Programów Operacyjnych przedstawiono w załączniku 1.

III. NEGOCJACJE PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

PROGRAM OPERACYJNY KAPITAŁ LUDZKI

Negocjacje w sprawie Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (PO KL) odbyły się w ramach trzech oficjalnych spotkań negocjacyjnych.

Pierwsze spotkanie negocjacyjne z Komisją Europejską miało miejsce w Warszawie w siedzibie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego w dniu 21 marca 2007 r. W jego wyniku uzgodniono, że strona polska rozważy możliwość redefinicji celu pierwszego oraz kwestię wyodrębnienia celu dla działań podejmowanych w obszarze badań i rozwoju (B+R).

W stosunku do osi priorytetowych PO KL dokonano uzgodnień w następujących kwestiach:

- Strona polska wyraziła gotowość do dokonania rewizji celów szczegółowych Priorytetów, tak by jak najlepiej odzwierciedlały przyjętą strategię;
- Strona polska zgodziła się na doprecyzowanie systemu wskaźników dla poszczególnych Priorytetów i szczegółową dyskusję na ich temat podczas spotkań roboczych;
- Strona polska zobowiązała się do opracowania linii demarkacyjnej dla poszczególnych Priorytetów i dokonania dalszych ustaleń w tej kwestii podczas spotkań technicznych.

Drugie oficjalne spotkanie odbyło się w dniu 23 maja w Brukseli. Jego celem było podsumowanie uzgodnień dokonanych w ramach spotkań technicznych i współpracy roboczej, a także zidentyfikowanie rozbieżnych stanowisk wymagających dalszych uzgodnień.

Obie strony potwierdziły porozumienie osiągnięte w zakresie struktury celów szczegółowych, ich rezultatów oraz działań przyczyniających się do ich osiągnięcia w 5 z 7 obszarów wsparcia PO KL: zatrudnienia, integracji społecznej, adaptacyjności przedsiębiorstw i pracowników, szkolnictwa wyższego i nauki oraz zdrowia.

Jednocześnie strony zidentyfikowały obszary: edukacji i szkoleń oraz dobrego rządzenia, jako wymagające dalszych uzgodnień. Na tym etapie negocjacji rozbieżności stanowisk istniały ponadto w kwestii połączenia obszarów zatrudnienia i integracji społecznej w jednej osi priorytetowej – Komisja postulowała rozdzielenie osi priorytetowej VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* na osobne priorytety obejmujące obszary zatrudnienia i integracji społecznej.

Podczas spotkania przedyskutowane zostały kwestie zdolności instytucjonalnych do pełnienia roli Instytucji Pośredniczących II stopnia - Urzędów Wojewódzkich – w ramach osi priorytetowej III (w tym zakresie podjęto opisane powyżej decyzje) oraz Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich w ramach osi priorytetowej I. Poruszoną podczas spotkania kwestię systemów informatycznych na potrzeby zarządzania i wdrażania Programu rozwiązano na dalszym etapie negocjacji podczas spotkań technicznych.

Strona polska zobowiązała się ponadto do przekazania KE przed kolejnym spotkaniem roboczym, ostatecznej wersji opisu przepływów finansowych dla PO KL.

W dniu 4 czerwca 2007 r. w Brukseli odbyło się spotkanie minister rozwoju regionalnego Grażyny Gęsickiej z Nikolausem Van Der Pas, dyrektorem generalnym Dyrekcji Generalnej ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans w Komisji Europejskiej.

Podczas spotkania uzgodniono ostateczny układ priorytetów w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki:

- rozdzielenie osi priorytetowej VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich oraz promocja integracji społecznej* na dwa oddzielne priorytety, zgodnie z obszarami wsparcia zdefiniowanymi w Rozporządzeniu (WE) 1081/2006;

- przesunięcie finansowania programów rozwojowych szkół z osi priorytetowej II *Wysoka jakość systemu oświaty* do IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*;
- ustalenia ostatecznego kształtu treści osi V *Dobre rządzenie*.

Ostateczne porozumienie, co do kształtu Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki zostało osiągnięte z Komisją Europejską w trakcie trzeciego spotkania negocjacyjnego, które odbyło się w Warszawie w dniu 11 czerwca 2007 r.

W wyniku negocjacji, do PO KL wprowadzone zostały następujące zmiany:

- zakres wsparcia związany z ochroną zdrowia pracowników, zaplanowany wcześniej w oddzielnym Priorytecie *Profilaktyka, promocja i poprawa stanu zdrowia ludności w wieku produkcyjnym* przeniesiono, wraz z całą alokacją, do Priorytetu II *Rozwój zasobów ludzkich i potencjału adaptacyjnego przedsiębiorstw oraz poprawa stanu zdrowia osób pracujących*,
- w ramach komponentu regionalnego rozdzielono na dwie oddzielne osie priorytetowe obszary zatrudnienia oraz integracji społecznej (obecne osie VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich* i VII *Promocja integracji społecznej*), w celu zapewnienia właściwej efektywności instytucjonalnej, a także przejrzystości i komplementarności działań na rzecz wyrównywania szans edukacyjnych i podnoszenia jakości edukacji podejmowanych na szczeblu regionalnym, działania związane z programami rozwojowymi szkół przeniesiono z osi priorytetowej III *Wysoka jakość systemu oświaty* do IX *Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach*, wraz z alokacją w wysokości 450 mln EUR (w tym 382,5 mln EUR z EFS),
- alokację oraz zakres wsparcia związany z inicjatywami lokalnymi mieszkańców obszarów wiejskich, zaplanowanymi wcześniej w ramach komponentu regionalnego w oddzielnej osi (*Partnerstwo na rzecz rozwoju obszarów wiejskich*) rozdzielono pomiędzy osi priorytetową VI *Rynek pracy otwarty dla wszystkich*, VII *Promocja integracji społecznej* oraz IX *Regionalne kadry gospodarki*,
- dla osi priorytetowej V *Dobre rządzenie*, ze względu na jej horyzontalny charakter, zdecydowano się nie wyznaczać Instytucji Pośredniczącej – koordynację działań w tym zakresie zapewni Ministerstwo Rozwoju Regionalnego.

Strona polska podkreśliła, że w ramach wprowadzonych zmian uwzględnione zostały opisy i sposoby monitorowania realizacji zasad horyzontalnych PO KL, w szczególności zasady: innowacyjności i działań ponadnarodowych, równości szans oraz zrównoważonego rozwoju. Podkreślona została zasada partnerstwa, zapewniająca udział partnerów społecznych, władz lokalnych i organizacji pozarządowych na wszystkich etapach realizacji PO KL.

KE podkreśliła konieczność przygotowania przez stronę polską dodatkowych dokumentów, stanowiących załączniki do programu, m.in. wartości wskaźników zdezagregowanych regionalnie i określenie wyraźnej linii demarkacyjnej pomiędzy wsparciem na rzecz edukacji finansowanych z EFS z działaniami współfinansowanymi z EFRR w ramach innych programów operacyjnych.

Strona polska w dniu 10 lipca 2007 r. przekazała dokument uwzględniający wszystkie ustalenia z negocjacji KE za pośrednictwem systemu SFC2007.

Dnia 27 września 2007 r. Komisarz ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Równych Szans Vladimir Spidla uroczyście podpisał decyzję Komisji Europejskiej przyjmującą do realizacji Program Operacyjny Kapitał Ludzki na lata 2007 – 2013

PROGRAM OPERACYJNY POMOC TECHNICZNA

Negocjacje Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna odbyły się w ramach dwóch oficjalnych spotkań negocjacyjnych, w dniach 2 kwietnia i 20 czerwca 2007r.

Podczas pierwszego spotkania omówiono 54 uwagi KE, z których 11 zostało oznaczonych kategorią C, 38 – B, a 5 – A.

Strona polska zobowiązała się do przygotowania stosownych zapisów, uwzględniających uwagi Komisji i zadowolających obie strony. Do najważniejszych z nich należy zaliczyć kwestie:

- Podziału pierwszej osi priorytetowej na trzy bardziej szczegółowe:
 - I. Zasoby ludzkie,
 - II. Wsparcie techniczne niezbędne dla realizacji NSRO,
 - III. Wsparcie procesu zarządzania NSRO.
- Poprawienia analizy SWOT.
- Uzgodnienia z KE i poprawienia listy wskaźników do Programu.

W wyniku przeprowadzonej dyskusji:

- Strona polska uzupełniła zapisy programy o akapit na temat oddziaływania na środowisko, w odniesieniu do sposobu, w jaki PO PT wpisuje się w rozwój metodologii niezbędnej do przeprowadzania ocen oddziaływania na środowisko.
- Definicja Beneficjenta i Instytucji Pośredniczącej została dopracowana przez stronę polską, spójnie z logiką poszczególnych programów, a lista beneficjentów - uzupełniona.
- Kwestia elektronicznej wymiany informacji została przesunięta na poziom spotkań roboczych, jako zagadnienie przekrojowe, dotyczące wszystkich programów.

Polska przesłała Komisji Europejskiej poprawioną wersję programu, uwzględniającą większość ustaleń ze spotkania negocjacyjnego. W dniu 19 czerwca, strona polska otrzymała dodatkowe uwagi dotyczące wprowadzenia poprawek porządkujących tekst w treści rozdziału zawierającego diagnozę sytuacji, wprowadzenia zapisów w programie dotyczących komplementarności operacji z zakresem wsparcia PO KL, zapisów ograniczających w ramach osi priorytetowej *Wsparcie realizacji operacji funduszy strukturalnych* finansowanie działań z zakresu zamknięcia pomocy realizowanej w latach 2004-2006 jedynie do potrzeb IZ PWW oraz IZ POPT, wykluczając tym samym możliwość finansowania zamknięcia pomocy ZPORR z POPT 2007-2013 oraz wskazania przez stronę polską instytucji, które będą odpowiedzialne za przygotowanie przyszłych interwencji funduszy strukturalnych.

Podczas drugiego spotkania negocjacyjnego podjęto ustalenia w następujących kwestiach:

- Strona polska zobowiązała się wprowadzić stosowne zapisy porządkujące tekst w treści rozdziału 1.4 Wizja rozwoju administracji zarządzającej funduszami strukturalnymi oraz dodać tekst w rozdziale 4.2 Podział kompetencji pomiędzy PO PT 2007-2013 a PO KL dotyczącego zakresu wsparcia PO KL.
- W kwestii finansowania działań z zakresu zamknięcia pomocy realizowanej w latach 2004-2006 postanowiono ograniczyć interwencję PO PT do działań podejmowanych w zakresie zamknięcia pomocy realizowanego przez IZ PWW oraz IZ PO PT. Zdecydowano wykluczyć możliwość sfinansowania zamknięcia pomocy w ramach ZPORR z PO PT, a szczegóły dotyczące finansowania omówić podczas innego spotkania.
- Odnosnie wskazania instytucji, które będą odpowiedzialne za przygotowanie przyszłych interwencji funduszy strukturalnych wraz z określeniem ich dokładnej nazwy zdecydowano

się na pozostawienie nazwy opisowej – instytucja odpowiedzialna za przygotowanie przyszłych interwencji.

W odniesieniu do systemu informatycznego na lata 2007-2013 przyjęto następujące ustalenia:

- Komisja Europejska zaakceptowała propozycje strony polskiej dotyczące opisu systemu informatycznego w PO PT 2007-2013, m.in. w zakresie zmiany nazwy osi priorytetowej na *Wsparcie informatyczne realizacji NSRO*, wyłączenie z osi priorytetowej II części zakresu interwencji „Zakup wyposażenia”, dotyczącej zakupów wyposażenia biurowego oraz materiałów biurowych i eksploatacyjnych i przeniesienia jej do osi priorytetowej III *Wsparcie realizacji operacji funduszy strukturalnych*, do obszaru interwencji „Funkcjonowanie instytucji zaangażowanych w realizację NSRO”.
- KE wyraziła zgodę na zmianę obszaru interwencji „Podnoszenie kwalifikacji” w ramach osi priorytetowej I *Wsparcie zasobów ludzkich* podkreślając możliwość finansowania szkoleń dla użytkowników KSI 07-13 oraz uwzględnienie nowego głównego celu osi priorytetowej II *Wsparcie informatyczne realizacji NSRO*.
- W kwestii zmiany obszarów interwencji „Funkcjonowanie i rozwój systemu informatycznego” możliwe będzie wsparcie systemów informatycznych obsługujących procesy zarządzania, wdrażania, monitorowania, kontroli i oceny realizacji NSRO, w szczególności poprzez finansowanie ich budowy, rozwoju i utrzymania.
- W obszarze „Infrastruktura informatyczna” interwencja zostanie zorientowana na finansowanie zakupów i eksploatacji niezbędnego sprzętu komputerowego, teleinformatycznego, telekomunikacyjnego i audiowizualnego służącego funkcjonowaniu, obsłudze i użytkowaniu systemów informatycznych oraz wsparciu procesów zarządzania, wdrażania, monitorowania, oceny i kontroli NSRO.
- Strona polska uzyskała również akceptację dla proponowanej zmiany alokacji, co oznacza przeniesienie kwoty w wysokości około 3 mln euro do osi priorytetowej III *Wsparcie realizacji operacji funduszy strukturalnych* w związku z przeniesieniem do tej osi części obszaru interwencji „Zakup wyposażenia”.

W odpowiedzi na propozycję strony polskiej w zakresie zakupu powierzchni biurowej przedstawiciele Komisji stwierdzili, iż taki cel dotąd nie był finansowany ze środków pomocy technicznej, ale zobowiązali się poddać go pod rozwagę. Wskazali, że przy ocenie możliwości wdrożenia takiego rozwiązania należy brać pod uwagę stronę prawną, a przede wszystkim trwałość ekonomiczną zakupionego budynku (wg KE to około 25-30 lat). Wstępnie KE uznała, że koszt zakupu budynku musiałby być rozbity na kolejne okresy programowania, pod warunkiem wykazania, że zakup byłby korzystniejszy od wynajmu.

W dniu 25 lipca 2007 r. Komisja Europejska wydała decyzję zatwierdzającą Program Operacyjny Pomoc Techniczna.

PROGRAM OPERACYJNY ROZWÓJ POLSKI WSCHODNIEJ

W dniu 11 maja 2007r. w Ministerstwie Rozwoju Regionalnego odbyło się pierwsze spotkanie negocjacyjne z Komisją Europejską, dotyczące Programu Operacyjnego Rozwój Polski Wschodniej 2007-2013.

KE zgłosiła ogółem 89 uwag, z których 48 zostało oznaczonych kategorią C, 27 – B, a 14 kategorią A.

Strony uzgodniły kwestie zmian w diagnozie i strategii, prezentacji tabel finansowych zgodnie z sugestiami KE. Zgodnie z najważniejszymi ustaleniami strona polska zgodziła się na podział osi priorytetowej I *Nowoczesna gospodarka* na dwie oddzielne osie priorytetowe:

- B+R/ innowacje/ przedsiębiorcy,
- Społeczeństwo Informacyjne.

W kwestiach spornych uzgodniono konieczność dalszej dyskusji nad:

- włączeniem inicjatywy JEREMIE dla 5 regionów Polski Wschodniej w celu zapewnienia mikro finansowania oraz funduszy pożyczkowych i funduszy podwyższonego ryzyka, pożyczek i innych instrumentów dla MSP,
- ustanowieniem oddzielnej osi priorytetowej obejmującej zrównoważony rozwój turystyki oparty na walorach naturalnych,
- włączeniem tras rowerowych do nowej osi priorytetowej, dotyczącej zrównoważonego rozwoju turystyki,
- włączeniem do PO RPW realizacji kluczowych odcinków drogi ekspresowej S19 (jako „projekt flagowy”) i przesunięciem innych projektów drogowych w ramach PO RPW do PO IiŚ lub RPO.

W wyniku ustaleń roboczych doszło do wypracowania kompromisu, w myśl którego ustanowiono oddzielną oś priorytetową obejmującą zrównoważony rozwój turystyki oparty na walorach naturalnych oraz włączono trasy rowerowe do nowej osi priorytetowej dotyczącej zrównoważonego rozwoju turystyki.

Ustalenia dotyczące włączenia do PO RPW realizacji kluczowych odcinków drogi ekspresowej S19 (jako „projekt flagowy”) i przesunięcia innych projektów drogowych w ramach PO RPW do PO IiŚ lub RPO oraz dyskusję w zakresie uruchomienia inicjatywy JEREMIE przeprowadzono na spotkaniach służących wyjaśnieniu kwestii problemowych w negocjacjach programów operacyjnych (ustalenia ze spotkań 3-4 i 6 lipca 2007 r. przedstawiono na stronie 37-38).

Polska przesłała dnia 17 lipca 2007 r. przez system SFC poprawioną wersję PO RPW, uwzględniającą większość uwag Komisji. Dnia 25 lipca 2007 r. Komisja przekazała stronie Polskiej kilka dodatkowych uwag technicznych zaistniałych w związku z ustaleniami z pierwszego spotkania negocjacyjnego w dniu 11 maja 2007 r. oraz z późniejszymi spotkaniami technicznymi, a następnie 4 września 2007 r. uwagi będące rezultatem konsultacji wewnątrz-komisyjnych.

Ostateczne zakończenie negocjacji PO RPW z Komisją Europejską nastąpiło w dniu 6 września 2007 r. Podczas spotkania uzgodniono kwestie dotyczące m.in. opisu poszczególnych osi priorytetowych, komplementarności w stosunku do innych programów operacyjnych wraz z zapytaniem dotyczącym horyzontalnej linii demarkacyjnej pomiędzy programami, w tym programami współfinansowanymi z EFRROW i EFR, a także zagadnień środowiskowych systemu realizacji.

Uzgodniono również brzmienie klauzuli dotyczących: obszarów NATURA 2000, zapisu dotyczącego przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych i pomocy publicznej,

zapisu związanego z mechanizmami tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów oraz klauzuli delokalizacyjnej (patrz rozdział VI. NEGOCJACJE KWESTII HORYZONTALNYCH).

W trybie roboczym uzgodniono zapis dotyczący inicjatywy JEREMIE oraz kwestie związane ze strategiczną oceną oddziaływania PO RPW na środowisko.

Ministerstwo Rozwoju Regionalnego przesłało do Komisji Europejskiej finalną wersję Programu 17 września 2007r.

2 października 2007 r. komisarz ds. polityki regionalnej Danuta Hübner podpisała decyzję Komisji Europejskiej przyjmującą do realizacji Program Operacyjny Rozwój Polski Wschodniej.

PROGRAM OPERACYJNY INNOWACYJNA GOSPODARKA

W dniu 29 maja 2007 r. w Warszawie w siedzibie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego odbyło się pierwsze oficjalne spotkanie negocjacyjne z Komisją Europejską dotyczące Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka 2007-2013.

Spośród 68 uwag przekazanych przez Komisję tylko dwie uzyskały status nieakceptowanych przez Polskę, a 26 uznano za uwagi typu B. Pozostałych 40 uwag typu C strona polska przyjęła automatycznie, a sposób ich uwzględnienia wypracowany zostanie w trybie roboczym.

Główne ustalenia:

W trakcie dyskusji nad uwzględnieniem uwag typu B strony przyjęły następujące ustalenia:

- w odniesieniu do JEREMIE – strona polska wyjaśniła, że instrument funduszu funduszy jest już włączony do PO IG w formie finansowania KFK. Jednocześnie strona polska zobowiązała się do przekazania KE dodatkowych informacji wyjaśniających w zakresie zgodności przyjętego mechanizmu, w tym udziału KFK, z rozporządzeniem ogólnym i prawem krajowym,
- strona polska omówiła z KE i przyjęła uwagi dotyczące ewaluacji, zasady partnerstwa, zgodności z politykami wspólnotowymi (w tym przeciwdziałanie efektowi cieplarnianemu), oceny oddziaływania na środowisko. Ustalono, że zredagowane fragmenty PO IG zostaną przesłane do weryfikacji przez KE,
- w odniesieniu do systemu monitoringu i elektronicznej wymiany danych uzgodniono, że przyjęte zostanie rozwiązanie wypracowane podczas negocjacji PO Pomoc Techniczna, które powinno być jednakowe dla wszystkich programów operacyjnych w ramach NSRO,
- w zakresie systemu instytucjonalnego i przepływów finansowych – uzgodniono, że zostaną przyjęte rozwiązanie wypracowane podczas spotkania horyzontalnego, jednakowe dla wszystkich programów operacyjnych w ramach NSRO.
- część uwag pierwotnie oznaczonych kategorią B zmieniła status na uwagi typu C (położenie większego nacisku na wsparcie pośrednie przedsiębiorstw oraz w zakresie: ewaluacji, strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zasady partnerstwa).

Strona polska nie wyraziła zgody na przyjęcie dwóch uwag oznaczonych kategorią A. Wobec propozycji KE, żeby 75% środków PO IG przeznaczonych na bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw zaalokowanych zostało dla małych i średnich przedsiębiorstw, strona polska oznajmiła, że nie chciałaby narzucać tak sztywnych ograniczeń. Na poparcie swojego stanowiska strona polska poinformowała KE o tym, że PO IG koncentruje się na wspieraniu najbardziej innowacyjnych rozwiązań przynoszących największą wartość dodaną i potwierdziła, że wsparcie do sektora MSP zawarto w szeregu działań skierowanych wyłącznie do MSP (wsparcie zarówno pośrednie jak i bezpośrednie) oraz zasugerowała przyjęcie rozwiązania, które w inny sposób preferowałoby MSP, jak np. zastosowanie korzystnych dla MSP kryteriów wyboru projektów. Jednocześnie strona polska zobowiązała się do przedstawienia KE szczegółowych informacji w zakresie: wsparcia kierowanego do MSP w ramach wszystkich programów operacyjnych w ramach NSRO, informacji nt. wsparcia udzielonego MSP w poprzedniej perspektywie finansowej i instrumentów kierowanych do MSP w obecnej perspektywie finansowej oraz preferencji dla MSP przy ubieganiu się o wsparcie w ramach PO IG.

Ponadto Komisja Europejska zaproponowała zawarcie w Programie klauzuli „delokalizacyjnej” zgodnie z punktem 42 preambuły rozporządzenia ogólnego 1083/2006, argumentując to potrzebą zapobiegania ewentualnym przypadkom przenoszenia produkcji i likwidacji miejsc pracy między krajami UE. Strona polska nie wyraziła potrzeby uwzględnienia w PO IG klauzuli

delokalizacyjnej, uzasadniając swoje stanowisko brakiem wystąpienia takiej sytuacji w okresie 2004-2006.

W wyniku odbycia dodatkowych spotkań roboczych powyższe kwestie zostały uzgodnione. W dniu 11 lipca ustalono, że wsparcie bezpośrednie na poziomie PO IG dla małych i średnich przedsiębiorstw osiągnie poziom 65% środków PO IG przeznaczonych na bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw, do czego zobowiązała się Instytucja Zarządzająca PO IG w nowej wersji programu.

Odnosnie klauzuli „delokalizacyjnej” kompromis został wypracowany podczas serii spotkań służących rozstrzygnięciu kwestii spornych na poziomie politycznym (patrz strona 37-38).

Dnia 19 lipca ustalono nowy kształt osi priorytetowej VII PO IG dotyczącej społeczeństwa informacyjnego, która została podzielona na dwie odrębne osie – jedną dotyczącą wsparcia projektów informatycznych administracji publicznej (VII *Spółeczeństwo informacyjne – budowa elektronicznej administracji*), drugą obejmującą dofinansowanie projektów związanych z zagadnieniami e-biznesu i e-integracji (VIII *Spółeczeństwo informacyjne – zwiększanie innowacyjności gospodarki*). Na mocy ustaleń dokonana została realokacja w wysokości 50 mln euro z nowej osi priorytetowej VIII na rzecz osi IV *Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia*.

Polska przesłała przez system SFC poprawioną wersję PO IG dnia 24 lipca 2007 r., uwzględniającą większość uwag Komisji. Dnia 3 sierpnia zostały przesłane do Ministerstwa Rozwoju Regionalnego wstępne uwagi KE będące rezultatem pierwszych konsultacji wewnątrz-komisyjnych. Dnia 12 września Komisja przekazała stronie polskiej oficjalne dodatkowe uwagi, będące rezultatem drugiej tury konsultacji wewnątrz-komisyjnych.

Dnia 17 września 2007 r. w Brukseli w siedzibie Dyrekcji Generalnej ds. Polityki Regionalnej odbyło się spotkanie kończące negocjacje Programu Operacyjnego Innowacyjna Gospodarka (PO IG), poświęcone ostatecznemu ustaleniu wspólnego stanowiska obu stron, co do sposobu uwzględnienia uwag Komisji Europejskiej zgłoszonych do programu w trakcie II rundy.

Spotkanie dotyczyło głównie kwestii obejmujących m.in. zagadnienie wskaźników, zarówno w osiach priorytetowych IV i VI *Polska gospodarka na rynku międzynarodowym* jak i w zakresie wydatków na B+R, wprowadzenia do tekstu dokumentu dodatkowych klauzul dot. mechanizmu koordynacji, komplementarności działań PO IG z działaniami z EFR oraz cross-financingu.

Podczas negocjacji ustalono również, iż w ramach IZ PO IG kwestie ochrony środowiska i oś dla wszystkich projektów, koordynowane będą przez powołany w tym celu podmiot (instytucję lub osobę), z którym będą również konsultowane kryteria wyboru finansowanych operacji przed ich zatwierdzeniem przez Komitet Monitorujący. Podmiot ten odpowiadać będzie również za opiniowanie w ww. zakresie projektów dużych, kluczowych oraz realizowanych w ramach działania 4.5 *Wsparcie inwestycji o dużym znaczeniu dla gospodarki*, ponieważ to właśnie one mają największy wpływ na środowisko.

Strona polska przekazała do Komisji Europejskiej poprawiony tekst PO IG za pośrednictwem systemu SFC w dniu 25 września 2007 r., natomiast dnia 2 października 2007 r. komisarz ds. polityki regionalnej Danuta Hübner podpisała decyzję Komisji Europejskiej przyjmującą program do realizacji.

PROGRAM OPERACYJNY INFRASTRUKTURA I ŚRODOWISKO

W dniach 14 i 15 maja 2007 r. w Warszawie w siedzibie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, odbyło się pierwsze spotkanie negocjacyjne z Komisją Europejską dotyczące Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko. KE zgłosiła łącznie 198 uwag, z których 141 zostało oznaczonych kategorią C, 49 – B, a jedynie 8 – A.

Ustalenia kwestii horyzontalnych

W pierwszej części zostały omówione uwagi horyzontalne w kolejności C, B, A. Strona polska zobowiązała się do przygotowania odpowiednich zapisów uwzględniających uwagi typu C. Dla uwag oznaczonych jako B strona polska przystała na:

- konieczność uwzględniania konsekwencji środowiskowych oraz pełnego stosowania obowiązującego prawa UE dotyczącego dyrektywy siedliskowej (Dyrektywa Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 roku w sprawie ochrony siedlisk naturalnych oraz dzikiej fauny i flory) oraz ptasiej (Dyrektywa Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 roku w sprawie ochrony dzikich ptaków (ze zmianami)). KE zaproponowała zapis, który uznaje za niekwalifikowane wszystkie projekty mające negatywny wpływ na potencjalne obszary Natura 2000, które nie zostały wyznaczone przez Polskę. KE wskazała na konieczność uwzględnienia aspektów środowiskowych od początkowej fazy realizacji projektu uzasadniając swoje stanowisko stanem prawnym w świetle orzecznictwa ETS, zgodnie z którym warunkiem koniecznym do prowadzenia inwestycji na obszarach Natura 2000 jest wyznaczenie obszaru i przekazanie go do KE;
- rozszerzenie analizy PO IiŚ w części diagnostycznej poprzez uwzględnienie dodatkowych problemów, które wystąpiły przy wdrażaniu funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności oraz załączenie odpowiednich danych statystycznych;
- wskazanie w programie, że strona polska oceniła zdolności organizacyjne podmiotów zaangażowanych w realizację planowanych projektów zgodnie z planowanym harmonogramem, oraz że opracowano i wdrożono odpowiednie plany mające na celu poprawę przygotowania projektów, organizację przetargów oraz zdolności zarządzania projektem;
- uwzględnienie w programie zobowiązania strony polskiej do przygotowania wystarczającej liczby projektów gotowych do realizacji w celu zapewnienia absorpcji na poziomie wypełniającym założenia finansowe programu. Strona polska zobowiązała się do przysyłania do KE w regularnych odstępach tabel dotyczących stanu przygotowania dużych projektów, obejmujących zestaw „wskaźników dojrzałości” (np. przygotowanie studiów wykonalności i projektów technicznych, pozwolenia na budowę, dokumentacja oś et c.). Z uwagi na zastrzeżenia strony polskiej co do częstotliwości przekazywania informacji (KE zasugerowała raporty comiesięczne) ustalono, że określenie zakresu i częstotliwości przekazywanych informacji wymaga uzgodnień na spotkaniu roboczym;
- zawarcie w programie jakościowej analizy ryzyka obejmującej obszary: prawne, ekonomiczne, gospodarcze, finansowe, organizacyjne, zasoby ludzkie, techniczne/operacyjne, które mogą oddziaływać na realizację kluczowych celów programu.

W odniesieniu do uwagi KE dotyczącej ograniczenia finansowania sieci dystrybucyjnej energii elektrycznej ze środków Funduszu Spójności do projektów dotyczących odnawialnych źródeł energii i przyłączy do najbliższej sieci i finansowania innych inwestycji w sektorze energetyki tylko z EFRR (w szczególności w zakresie efektywności energetycznej sieci dystrybucyjnych, których skala efektów środowiskowych jest niewystarczająca) uzgodniono przeniesienie dyskusji na spotkanie robocze.

Osie priorytetowe obejmujące sektor środowiska

Na poziom roboczy przesunięto dyskusję nad sugerowanym przez KE usunięciem zapisów z priorytetu I oraz II dotyczących projektów z lat 2004-2006, które podlegały aktualizacji w trybie art. 5 (2) rozporządzenia nr 1084/2006 ustanawiającego Fundusz Spójności oraz nad przesunięciem przez stronę polską działań nie-inwestycyjnych z priorytetu IV *Przedsięwzięcia dostosowujących przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska* do PO Innowacyjna Gospodarka (uwagi kat. B).

Osie priorytetowe obejmujące sektor transportu

Strona Polska nie zgodziła się na przyjęcie 4 uwag KE, określonych w mandacie negocjacyjnym kategorią A:

- finansowania budowy linii kolejowej Rail Baltica,
- rezygnacji z budowy drogi S19,
- uwolnienia środków z S19 i wykorzystania ich na sfinansowanie modernizacji do dróg ekspresowych: S7 Jędrzejów - Kraków, S12/74 Piotrków Trybunalski- Kielce – Opatów – połączenie z drogą S19, droga S16 Olsztyn – Mrągowo,
- likwidacji IX priorytetu Infrastruktura drogowa w Polsce Wschodniej.

KE zasugerowała, aby ze środków PO IiŚ Polska sfinansowała realizację całego odcinka Rail Baltica (linia kolejowa zapewniająca bezpośrednie połączenie między państwami nadbałtyckimi: Polską, Litwą, Łotwą, Estonią i Finlandią), zgodnie z parametrami określonymi w umowie pomiędzy zaangażowanymi krajami. Strona polska podtrzymała jednak stanowisko, zgodnie z którym w ramach PO IiŚ wsparcie zaplanowano na budowę odcinka Warszawa-Tłuszcz, argumentując to małym ruchem na tym połączeniu, wcześniej nie przeanalizowanymi problemami środowiskowymi oraz wysokimi kosztami projektu ze względu na długość odcinka Rail Baltica na terenie Polski i brakiem opłacalności ekonomicznej. Zdaniem strony polskiej projekt powinien zostać zrealizowany, ale jego wykonanie powinno zostać rozłożone w czasie. Strony ustaliły, że rozstrzygnięcia w tej sprawie wymaga decyzji na poziomie politycznym.

W przypadku budowy drogi S19 w ramach osi priorytetowej VIII *Bezpieczeństwo transportu oraz krajowe sieci transportowe* KE zaproponowała ograniczenie projektu do odcinków: Białystok – Bielsk Podlaski, Kock - Lublin - Kraśnik, Nisko – Rzeszów - Krosno i przeniesienie ich realizacji do PO Rozwój Polski Wschodniej. Strona polska zasugerowała jednak utrzymanie projektów dotyczących drogi S19 w PO IiŚ, wskazując na korzyści płynące z realizacji tej inwestycji: zwiększenie dostępności Polski wschodniej oraz pobudzenie rozwoju tej części Polski, co służy realizacji strategii i celów PO IiŚ. Stanowisko to poparła jednocześnie brakiem wystarczających środków na realizację tak dużej inwestycji w ramach PO RPW.

Pod warunkiem wygospodarowania dodatkowych środków, uwolnionych z innych projektów, strona polska zgodziła się na sfinansowanie modernizacji do parametrów dróg ekspresowych: S7 Jędrzejów - Kraków, S12/74 Piotrków Trybunalski- Kielce – Opatów – połączenie z drogą S19, droga S16 Olsztyn - Mrągowo.

Strona polska podkreśliła szczególną wagę przygotowanego priorytetu dla rejonów Polski Wschodniej tj. IX osi priorytetowej *Infrastruktura drogowa w Polsce Wschodniej* i podtrzymała jego utrzymanie, nie wyrażając zgody na przeniesienie projektów z tego priorytetu wraz ze środkami do osi priorytetowej VI *Drogowa i lotnicza sieć TEN-T*.

Na poziom roboczy przeniesiono kwestie dotyczące uwzględnienia w opisie osi priorytetowej VII *Transport przyjazny środowisku* zobowiązania do realizacji projektów inwestycyjnych w tradycyjne środki trwale w sektorze kolejowym razem z inwestycjami w systemy zarządzania informacjami, systemy operacyjne i logistyczne w celu podniesienia jakości obsługi klienta w krótkim czasie.

Sektor energetyki:

Spśród uwag typu B do omówienia na poziomie roboczym zakwalifikowane zostały:

- przedstawienie w sposób szczegółowy rodzajów projektów, które będą finansowane w ramach osi X *Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku* (w rozbiciu na energetykę wiatrową, geotermalną, wodną);
- przeformułowanie opisu działań w celu wykazania, że projekty finansowane w ramach priorytetu muszą wyraźnie wykazywać pozytywne, zwymiarowane efekty środowiskowe oraz, aby były zgodne ze zmienionymi zapisami zaproponowanymi w części strategicznej odnośnie finansowania sieci elektrycznych poprzez zamieszczenie następującego zapisu: „Połączenia elektryczne można wspierać wyłącznie jeżeli stanowią integralną część projektów, w których wynikają jasno określone korzyści środowiskowe w rozumieniu art. 2b rozporządzenia nr 1083/2006 w sprawie Funduszu Spójności oraz kiedy można wykazać, że są one konieczne do połączenia tych inwestycji do najbliższej istniejącej sieci”. Uwaga ta wiąże się z podważeniem ze strony KE możliwości finansowania w ramach środków Funduszu Spójności tego typu inwestycji – jednocześnie wskazując by inwestycja ta była finansowana w ramach środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego;
- uzupełnienie osi priorytetowej XI *Bezpieczeństwo energetyczne*: KE poprosiła o wyjaśnienie dotyczące różnicy pomiędzy wskazaną we wskaźnikach docelową ilością ropy transportowanej nowym rurociągiem o przepustowości 25 mln ton rocznie w porównaniu z planowaną przepustowością dla jedyne go projektu (Odessa-Brody) w ramach osi XI *Bezpieczeństwo energetyczne* określoną na poziomie 14,5 mln ton rocznie. Dodatkowo podczas negocjacji KE określiła ten projekt jako ryzykowny ze względu na fakt, iż jego funkcjonowanie w przyszłości jest przede wszystkim uzależnione od czynników zewnętrznych (tj. prowadzenia jednocześnie prac po stronie ukraińskiej) w związku z powyższym zaproponowała, aby strona polska przedstawiła dodatkową listę projektów dla tego priorytetu;
- podanie we wskaźnikach dla sektora energetycznego wskaźników bazowych.

Sektora kultury, zdrowia oraz szkolnictwa wyższego:

W odniesieniu do sektora kultury, zdrowia oraz szkolnictwa wyższego wszystkie uwagi zostały uwzględnione. Strona polska zobowiązała się do zaproponowania odpowiednich zapisów w ramach programu.

W następstwie dalszych ustaleń na poziomie roboczym osiągnięto kompromis w kwestii 4 uwag spornych. Tym samym strona polska wyraziła zgodę na likwidację osi priorytetowej IX *Infrastruktura drogowa w Polsce Wschodniej* oraz na wyłączenie finansowania z Funduszu Spójności modernizacji sieci dystrybucyjnych energii elektrycznej, w konsekwencji czego działania i projekty z tego zakresu powinny zostać przeniesione do osi XI *Bezpieczeństwo energetyczne* PO IiŚ. Ustalenia w zakresie finansowania trasy kolejowej Rail Baltica i drogi S 19 omówione zostały podczas spotkania 3-4 i 6 lipca 2007 r. (patrz strona 37-38).

Polska przesłała dnia 16 lipca 2007 r. przez system SFC poprawioną wersję PO IiŚ, uwzględniającą większość uwag Komisji. Dnia 26 lipca KE przesłała jednak kilka dodatkowych uwag technicznych a w ślad za nimi, 28 sierpnia 2007 r. uwagi będące rezultatem konsultacji wewnątrz-komisyjnych.

Dnia 11 września 2007 r. w Brukseli, zorganizowane zostało robocze spotkanie, które miało na celu osiągnięcie kompromisu w zakresie zasad wsparcia projektów z zakresu energetyki w ramach PO IiŚ. W toku dyskusji strona Polska zobowiązała się do przestrzegania Dyrektywy 2003/55/WE, deklarując w pełni przestrzeganie zobowiązań z niej wynikających, związanych z realizacją zasady TPA, potwierdzając to gwarancją zapewnioną przez ustawę Prawo energetyczne, wdrażając ww. dyrektywę.

W dniu 20 września 2007 roku odbyło się w siedzibie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego ostatnie techniczne spotkanie, zamykające proces negocjacji Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko na lata 2007-2013. Uzgodniono podczas niego kwestie dotyczące m.in. opisu poszczególnych priorytetów, linii demarkacyjnej oraz komplementarności w stosunku do innych programów operacyjnych, w tym również programów finansowanych w ramach EFFROW i EFR. Omówione zostały zagadnienia kwalifikowalności przedsięwzięć w ramach poszczególnych funduszy (Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego), możliwości częściowego finansowania dworców kolejowych w ramach PO IiŚ oraz nazw priorytetów.

W zakresie inwestycji w sektorze energetyki najważniejsze ustalenia poczyniono w kwestii wsparcia Odnawialnych Źródeł Energii (OZE), przenosząc działanie 9.6 *Przemysł dla OZE* do osi priorytetowej X, dopuszczając możliwość współfinansowania inwestycji przedsiębiorstw w zakresie produkcji urządzeń dla OZE ze środków EFRR. W wyniku powyższych ustaleń zapisy programu zostały przeredagowane, tytuł osi priorytetowej IX *Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku* zmieniono na *Infrastruktura energetyczna przyjazna środowisku i efektywność energetyczna*, natomiast osi priorytetowej X *Bezpieczeństwo energetyczne* na *Bezpieczeństwo energetyczne, w tym dywersyfikacja źródeł energii*.

W przypadku sektora środowiska przedmiotem uzgodnień były m.in. zapisy w priorytecie III *Zarządzanie zasobami i przeciwdziałanie zagrożeniom środowiska*, także kwestie dotyczące włączenia w projekty inwestycyjne priorytetu II działań związanych ze społecznymi kampaniami edukacyjnymi. Podjęto również decyzję o zmianach w linii demarkacyjnej dla osi priorytetowej IV *Przedsięwzięcia dostosowujące przedsiębiorstwa do wymogów ochrony środowiska*. Rozszerzono zakres podmiotów mogących ubiegać się o wsparcie o przedsiębiorstwa z sektora MŚP.

Komisja podkreśliła ponadto, że dokument prognozy oddziaływania na środowisko sporządzony dla programu oraz listy indykatywnej projektów kluczowych jak również procedura oceny oddziaływania na środowisko została przeprowadzona wzorcowo.

Dnia 5 grudnia 2007 r. komisarz ds. polityki regionalnej Danuta Hübner podpisała decyzję Komisji Europejskiej przyjmującą do realizacji Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko na lata 2007–2013.

IV. NEGOCJACJE REGIONALNYCH PROGRAMÓW OPERACYJNYCH

Spotkanie inaugurujące negocjacje Regionalnych Programów Operacyjnych z Komisją Europejską odbyło się w dniu 22 maja 2007r. w siedzibie Ministerstwa Rozwoju Regionalnego. W spotkaniu wzięli udział przedstawiciele strony rządowej, samorządowej oraz Komisji Europejskiej. Przedmiotem spotkania były uwagi Komisji Europejskiej skierowane do wszystkich 16 Regionalnych Programów Operacyjnych.

W wyniku dyskusji strony podjęły następujące ustalenia:

- struktura osi priorytetowych - ewentualne uwagi do liczby i struktury osi priorytetowych powinny być przedstawiane przez KE do konkretnych programów podczas bezpośrednich negocjacji w 16 województwach,
- koordynacja PO (komplementarność, demarkacja, cross financing):
 - strona polska zgodziła się rozważyć sugestię KE, aby w każdym priorytecie umieścić krótki opis komplementarności RPO z innymi programami operacyjnymi w taki sposób aby zaprezentować ogólne zasady, a nie techniczne detale,
 - w odniesieniu do monitorowania cross-finansingu ustalono, że będzie on zapewniony poprzez udział przedstawicieli poszczególnych IZ w pracach komitetów monitorujących,
- w zakresie infrastruktury transportowej strony zgodziły się na przeniesienie na indywidualne spotkania w regionach dyskusji na temat:
 - wskazania w osiach priorytetowych dotyczących infrastruktury transportowej wyraźnego podziału na drogi regionalne i lokalne,
 - wsparcia budowy lub rozbudowy portów lotniczych, które nie zostały wymienione w Programie Rozwoju Sieci Lotnisk i Urządzeń Naziemnych,
- w obszarze wsparcia przedsiębiorczości strona polska potwierdziła przestrzeganie zasad zaproponowanych przez KE, zgodnie z którymi w RPO dofinansowanie mogą uzyskać:
 - projekty poniżej 2 mln EUR wydatków kwalifikowanych, zgodnie z zapisami linii demarkacyjnej,
 - w wyjątkowych przypadkach duże przedsiębiorstwa, przestrzegając maksymalnego progu 10% dotacji bezpośredniej (wsparcie dużych przedsiębiorstw będzie odbywało się głównie z poziomu krajowego),
- w zakresie JEREMIE strony ustaliły, iż regiony zainteresowane inicjatywą umieszczą w RPO zapis dopuszczający możliwość stosowania inżynierii finansowej w całym okresie realizacji programu,
- w zakresie infrastruktury energetycznej przyjęto, iż:
 - podstawę dla inwestycji energetycznych w RPO stanowi Narodowa Strategia Energetyczna do 2025r. Ponadto strona polska zapewniła, że w najbliższych latach zwiększany będzie udział energii ze źródeł odnawialnych w krajowym bilansie zużycia energii,
 - przedsięwzięcia związane z bezpieczeństwem energetycznym będą finansowane w ramach programu krajowego (PO IiŚ) natomiast z RPO wspierana będzie infrastruktura energetyczna (np. sieci gazowe) sprzyjająca prowadzeniu działalności gospodarczej,
 - w ramach RPO wspierane będą jedynie sieci dystrybucyjne energii elektrycznej natomiast sieci przesyłowe uzyskają wsparcie z PO IiŚ,

- strona polska zgodziła się uwzględnić w RPO zagadnienia związane z efektywnością energetyczną. Ponadto ustalono, że oprócz biomasy, energii wiatrowej i wodnej priorytetowo w RPO traktowana będzie geotermia, przy czym kwestie związane z poszczególnymi gałęziami OZE będą zależeć od specyfiki regionu,
- w obszarze środowiska:
 - strona polska potwierdziła, że przedsięwzięcia z zakresu gospodarki wodno-ściekowej i gospodarki odpadami będą realizowane w ramach RPO,
 - strona polska zgodziła się umieścić w częściach strategicznych RPO zapisy nt. zapobiegania zmianom klimatycznym oraz zapisy odnoszące się do zrównoważonego rozwoju,
 - ustalono, iż korekty do prognoz oddziaływania na środowisko sporządzonych dla RPO będą konieczne tylko w przypadku, gdy zmianie ulegną strategiczne elementy programów. Ponadto strona polska poinformowała, że prognozy są aktualizowane o informacje dot. dużych projektów,
- w zakresie wsparcia mieszkalnictwa:
 - uzgodniono, że nie ma konieczności uwzględniania w RPO listy miast, które uzyskają wsparcie a kryteria zostaną ustalone na poziomie krajowym w wytycznych MRR,
 - swoje odzwierciedlenie w RPO będzie znajdował wymiar miejski, jak również deklaracja o przestrzeganiu zasad kwalifikowania mieszkalnictwa społecznego,
 - KE wskazała na konieczność przestrzegania zasad finansowaniu mieszkalnictwa zawartych w rozporządzeniach, jednakże w odniesieniu do wskaźników opisujących kryteria identyfikacji obszarów wsparcia w zakresie mieszkalnictwa KE dopuszcza pewną uznaniowość i elastyczność kraju członkowskiego,
 - ustalono, że ostateczna lista wskaźników do mieszkalnictwa musi zostać określona w partnerstwie z KE. Wskaźniki dot. kryteriów identyfikacji obszarów wsparcia dla operacji w zakresie mieszkalnictwa zostaną określone w ramach wytycznych przygotowywanych przez MRR,
 - strona polska na prośbę KE zgodziła się rozważyć możliwość wykorzystywania inicjatywy JESSICA,
 - strony ustaliły konieczność podjęcia bezpośrednich technicznych rozmów z właściwym ekspertem z KE w zakresie wątpliwości strony polskiej,
- w zakresie rozwoju obszarów wiejskich i rybołówstwo podjęto następujące ustalenia:
 - w odpowiedzi na propozycję KE dot. wskaźników rezultatów strona polska zobowiązała się dokonać ich analizy pod kątem przydatności dla danego programu,
 - zdaniem KE, o ile szczegóły mechanizmów koordynacji powinny znaleźć się w procedurach wewnętrznych IZ-ów, to ogólny opis takich mechanizmów powinien znaleźć się w programach operacyjnych,
 - odnośnie linii demarkacyjnej uznano, że dyskusja na ten temat będzie kontynuowana na spotkaniu horyzontalnym,
- w zakresie wsparcia kultury i turystyki – ustalono, iż przedsięwzięcia planowane do realizacji powinny być zgodne z dokumentami krajowymi oraz polityką rozwoju regionu. Powinny one koncentrować się na wykorzystaniu naturalnego potencjału regionów oraz przyczyniać się do rozwoju ekonomicznego i społecznego województw,
- w obszarze infrastruktury społecznej ustalono, iż priorytety powinny mieć projekty, które wpływają na rozwój gospodarczy regionów (stwarzanie miejsc pracy, powstrzymanie odpływu ludności, rozwój turystyki itp.). Należy zachować równowagę pomiędzy inwestycjami typowo socjalnymi oraz ekonomicznymi,

- społeczeństwo informacyjne – strony ustaliły, iż przy przeprowadzaniu inwestycji w infrastrukturę w zakresie społeczeństwa informacyjnego należy korzystać z doświadczeń oraz wypracowanych mechanizmów w tym zakresie (KE podała przykład PO RPW oraz PO IG).
- Inicjatywa Regiony na rzecz zmian gospodarczych – ustalono, iż zainteresowane regiony uzupełnią zapisy swoich RPO odnośnie możliwości przestąpienia do Inicjatywy,
- w obszarze pomocy technicznej podjęto następujące ustalenia:
 - strona polska poparła stanowisko KE dotyczące zamieszczenia informacji o sposobach motywacji pracowników mających na celu zapobieżenie rotacji. Stwierdzono jednak, iż takie informacje powinny znaleźć się w innych niż RPO dokumentach,
 - strona polska uznała, iż nie należy zamykać listy beneficjentów, z uwagi na problemy, które mogłyby powstać, gdyby w trakcie 9 lat wdrażania programu okazało się, że nie wszyscy beneficjenci zostali wzięci pod uwagę,
 - strona polska nie odrzuca konieczności zapewnienia środków na ekspertyzy, najlepsze praktyki itp., natomiast nie zgadza się z propozycją KE sporządzania indykatywnych budżetów na te działania. Podobnie z planem komunikacji i promocji oraz informatycznym systemem monitorowania, dla których realizacji należy zapewnić w programie wystarczającą alokację nie wskazując jednocześnie indykatywnego budżetu.
 - kwalifikowalne powinny być koszty całej administracji zaangażowanej w absorpcję funduszy, a nie tylko koszty Instytucji Zarządzającej.

Pierwsza runda negocjacji z Komisją Europejską RPO w 16 regionach miała miejsce w dniach 23 maja – 19 czerwca 2007r. Podczas rozmów w województwach omówione zostały uwagi szczegółowe dla danego RPO w zakresie diagnozy społeczno-gospodarczej, strategii programu, osi priorytetowych oraz podziału środków finansowych na poszczególne priorytety. Większość uwag Komisji Europejskiej została zaakceptowana przez stronę polską i znalazła swoje odzwierciedlenie w zapisach RPO, bądź obie strony wypracowały wspólne stanowisko w obszarach problemowych.

Ogólne zmiany wprowadzone w RPO po I rundzie negocjacji dotyczyły:

- uwzględnienia w RPO informacji wynikających z dyrektywy SEA, których zakres był ustalany w drodze kontaktów roboczych z KE,
- dostosowania układu analizy SWOT w ramach RPO do celów RPO, aby tzn. bloki tematyczne analizy SWOT odpowiadały logiczniej konstrukcji strategii,
- uzupełnienia analizy SWOT w ramach RPO o najważniejsze zagadnienia tak, aby z elementów analizy SWOT bezpośrednio wynikał sposób ich oddziaływania na konstrukcję priorytetów,
- wprowadzenia do RPO uzasadnienia celów szczegółowych i wskazania ich relacji z osiami priorytetowymi,
- umieszczenia w opisach osi priorytetowych informacji wskazujących listę przykładowych beneficjentów,
- zawarcia w RPO opisów mechanizmów, które zapewnią odpowiednie zasady stosowania narzędzia cross-financing wraz ze wskazaniem działań, jakie są planowane do wsparcia w ramach cross-financingu,
- uzupełnienia RPO o zapisy dotyczące kluczowych elementów planu działań komunikacyjnych,

- do ustalenia na dalszym etapie pozostawiono kwestię wspierania funduszy pożyczkowych i poręczeniowych oraz zastosowania inicjatywy JEREMIE (kwestia ta dotyczy wszystkich województw Polski Wschodniej).

W dniach 21-22 czerwca 2007 r. odbyło się oficjalne horyzontalne spotkanie negocjacyjne z Komisją Europejską dotyczące wszystkich programów operacyjnych i kończące pierwszą turę negocjacji programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych. W jego trakcie w odniesieniu do RPO podjęte zostały następujące ustalenia dotyczące w szczególności:

- zakresu opisu komplementarności działań w RPO pomiędzy programami finansowanymi ze środków polityki spójności oraz z programami finansowanymi z EFRROW i EFR dokonanej na poziomie każdej z osi priorytetowych RPO,
- wskazania mechanizmów koordynacji z innymi działaniami realizowanymi w pozostałych PO, RPO, programach Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej,
- wskazania mechanizmów przestrzegania zasady cross-financingu w PO/RPO,
- wskaźników monitorowania w programach operacyjnych, w ramach których strona polska zobowiązała się do dokonania harmonizacji wskaźników monitorowania w ramach regionalnych programów operacyjnych, a także uwzględnienia 4 kluczowych wskaźników programowych („core indicators”) na poziomie każdego z RPO oraz uzupełnienia ich o 6 wskaźników z zakresu rozwoju obszarów wiejskich,
- systemu instytucjonalnego: w tym uzupełnienia opisu tego systemu o nazwy instytucji, którym powierzono funkcje Instytucji Zarządzającej, Pośredniczącej, Pośredniczącej II, oświadczenie o niezależności instytucji pośredniczących w certyfikacji umiejscowionych w Urzędach Wojewódzkich, oraz umieszczenia schematu prezentującego funkcjonalne zależności występujące pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w proces implementacji RPO,
- dodatkowo zakresu opisu przepływów finansowych, ewaluacji oraz komunikacji i promocji.

W trakcie dodatkowego roboczego spotkania horyzontalnego, które odbyło się w dniach 3-4 oraz 6 lipca 2007 r. w Brukseli w odniesieniu do RPO ostatecznie ustalone zostały kwestie związane z:

- zapisem dotyczącym Natury 2000, oraz postanowień dyrektyw ooś, siedliskowej i ptasiej,
- budową portów lotniczych.

Druga runda negocjacji z Komisją Europejską 16 RPO finalizująca ten proces w odniesieniu do programów regionalnych miała miejsce w dniach 9-14 sierpnia oraz 5-14 września 2007r. w Brukseli. Podczas spotkań omówione zostały ostatnie uwagi właściwe dla danego RPO w zakresie diagnozy społeczno-gospodarczej, strategii programu, osi priorytetowych oraz niektórych kwestii o charakterze horyzontalnym, które dotyczyły w szczególności:

- zapisów związanych z przestrzeganiem dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych,
- zapisów odnośnie dyrektyw UE SEA,
- mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów,
- monitorowania zrównoważonego rozwoju,
- klauzuli dot. obszarów NATURA 2000,
- informacji o wpływie programu na środowisko,
- sposobu opisu komplementarności i demarkacji RPO z pozostałymi Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej,
- zapewnienia przestrzegania zasad demarkacji pomiędzy Programami Operacyjnymi Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej, poprzez ustanowienie na

poziomie NSRO Grupy Roboczej mającej za zadanie opracowanie propozycji mechanizmów kontroli krzyżowej projektów w ramach poszczególnych programów.

Strony wypracowały wspólne stanowisko we wszystkich obszarach, umożliwiając tym samym zakończenie prac nad tymi dokumentami oraz doprowadzenie do ich sukcesywnego podpisywania.

Poniżej, w skrócie, przedstawiono przebieg oraz najważniejsze uwagi i ustalenia będące wynikiem dyskusji podczas negocjacji poszczególnych RPO:

WOJEWÓDZTWO DOLNOŚLĄSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się we Wrocławiu w dniu 19 czerwca 2007 r.
2. W wyniku I rundy negocjacyjnej do Programu wprowadzono modyfikacje wynikające z:
 - uwag zgłoszonych do RPO przez Komisję Europejską, m.in.:
 - połączono Priorytet „Turystyka” i „Kultura”,
 - w zakresie infrastruktury drogowej podkreślono znaczenie połączeń z siecią TEN-T,
 - wprowadzono uzgodnione zapisy dotyczące Priorytetu „Miasta”,
 - autokorektur zaakceptowanych w trakcie I spotkania negocjacyjnego:
 - dokonano przesunięcia 1% alokacji środków na Priorytet Pomoc Techniczna,
 - usunięto załącznik dotyczący dużego projektu.
3. Zmodyfikowany Program został przesłany przez SFC2007 do KE w dniu 13 lipca 2007 roku.
4. KE przekazała przez SFC2007 uwagi do zmodyfikowanego Programu w dniach: 24 lipca 2007 r. i 7 sierpnia 2007 r.
5. II spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 9 sierpnia 2007 roku w Brukseli. Podczas spotkania:
 - uzupełniono zapisy diagnozy i strategii programu,
 - doprecyzowano zapisy RPO w obszarze komplementarności i koordynacji z EFS, EFRROW oraz EFR, a także przebiegu linii demarkacyjnej odnośnie poszczególnych priorytetów,
 - uzupełnione zostały zapisy o kwestie dotyczące koordynacji pomiędzy Komitetem Monitorującym RPO a Podkomitetem Monitorującym PO Kapitał Ludzki,
 - wprowadzono klauzule wspólne dla 16 RPO, takie jak zapis dot. przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych, stosowania mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów, a także dotyczący obszarów Natura 2000,
6. Podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Dolnośląskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 6 września 2007 r. w Krynicy.

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO-POMORSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się w Toruniu w dniu 31 maja 2007 r.
2. Po I rundzie negocjacyjnej do Programu wprowadzono modyfikacje wynikające z:
 - uwag zgłoszonych do RPO przez Komisję Europejską (m.in. w zakresie infrastruktury drogowej podkreślono znaczenie połączeń z siecią TEN-T, wszystkie zadania związane z energią przeniesione zostały do jednej osi (przeniesienie zagadnień związanych z energią odnawialną oraz gazem z Osi Priorytetowej 1 do Osi Priorytetowej 2), zwiększone zostały nakłady na efektywność energetyczną,)

- postulatów własnych zgłoszonych podczas negocjacji (m.in. usunięto zapisy dotyczące ratownictwa medycznego (dla zachowania zgodności z PO IiŚ), usunięto zapis dotyczący możliwości skorzystania z inicjatywy JASPERS w ramach RPO).
1. Zmodyfikowany Program został przesłany przez informatyczny system SFC2007 do KE w dniu 13 lipca 2007 r.
 2. KE przekazała przez SFC2007 uwagi do zmodyfikowanego Programu w dniach: 24 lipca 2007 r. i 5 września 2007 r.
 3. Drugie spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 7 września 2007r. Podczas spotkania uzgodniono kwestie dotyczące komplementarności działań RPO z działaniami współfinansowanymi z PROW, PO KL oraz EFF. Ponadto uzgodniono zwiększenie alokacji na efektywność energetyczną, wyjaśniono m.in. kwestie dotyczące wsparcia dla przedsiębiorstw w zakresie dostosowania do wymogów ochrony środowiska, jak również dotyczące zabezpieczenia powodziowego w RPO oraz wskaźników. Postanowiono o uszczegółowieniu zapisów konkretnych priorytetów odnoszących się m.in. do zróżnicowania poziomu bezrobocia wewnątrz regionu.
 4. Dnia 11 października 2007 r. podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli Komisja Europejska oficjalnie zatwierdziła RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

WOJEWÓDZWO LUBELSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się 24 maja 2007 r.
2. Efektem pierwszej rundy negocjacyjnej była modyfikacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013:
 - Nowa struktura osi priorytetowych. Do RPO wprowadzono dwie nowe osie priorytetowe: III „Atrakcyjność obszarów miejskich i tereny inwestycyjne” oraz IV „Społeczeństwo informacyjne”. Ponadto, dokonano rozdziału pomiędzy wsparciem bezpośrednim dla przedsiębiorstw, przewidzianym w osi I „Przedsiębiorczość i innowacje”, a wsparciem dla instytucji otoczenia biznesu zawartym w osi II „Infrastruktura ekonomiczna”.
 - W Strategii programu dokonano zmiany opisów celu głównego i celów szczegółowych.
 - Zrezygowano ze wsparcia projektów związanych z sieciami gazowymi i elektrycznymi na rzecz OZE.
3. W dniu 13 lipca 2007 r. uaktualniona wersja RPO, po akceptacji przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, została przesłana za pomocą SFC do Komisji Europejskiej.
4. Uwagi KE dotyczące Programu wpłynęły do województwa przez SFC w dniach 26 lipca (initial comments) oraz 5 września 2007.
5. Drugie spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 6 września 2007 w Brukseli. Podczas spotkania uzgodniono kwestie dotyczące komplementarności działań RPO z działaniami współfinansowanymi z EFS i EFROW, wyjaśniono m.in. kwestie dotyczące wsparcia dla przedsiębiorstw sektora energetycznego, wsparcia działań miejskich w ramach RPO oraz wskaźników. Postanowiono o uszczegółowieniu zapisów konkretnych priorytetów odnoszących się m.in. do wsparcia infrastruktury transportowej, społecznej czy infrastruktury społeczeństwa informacyjnego.
6. Podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Lubelskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 2 października 2007 r. w Warszawie.

WOJEWÓDZTWO LUBUSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 6 czerwca 2007 r. w Łagowie.
2. Efektem I rundy negocjacyjnej do Programu wprowadzono modyfikacje wynikające z Uwag zgłoszonych przez KE oraz z autopoprawek zaproponowanych przez IZ. Najważniejsze z nich dotyczyły:
 - Uzupełnienia diagnozy społeczno – gospodarczej – szczególnie w odniesieniu do danych statystycznych, oraz oceny efektywności wykorzystania środków przedakcesyjnych, funduszy strukturalnych i funduszu spójności.
 - Opisu i zakresu merytorycznego priorytetów LRPO - w wyniku spotkania zmieniono układ poszczególnych priorytetów LRPO: Poprzez umieszczenie inwestycji w zakresie regionalnej i lokalnej infrastruktury transportowej drogowych w jednym priorytecie, natomiast w osobnych priorytetach umieszczono wsparcie infrastruktury społecznej i rewitalizację (IV) oraz infrastruktury turystycznej i kulturowej (V). na skutek tych zmian nastąpiły zmiany w tabelach finansowych, jednak poza jednym wyjątkiem (energia odnawialna), nie zmieniły się alokacje na poszczególne kategorie interwencji.
3. Zmodyfikowany projekt Programu został przesłany przez system SFC2007 do KE w dniu 13 lipca 2007r.
4. KE przekazała uwagi do zmodyfikowanego projektu Programu w dniach: 25 lipca 2007r. (tzw. initial comments) oraz 7 września 2007 r.
5. II spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 10 września 2007 r. w Brukseli. Podczas spotkania uzgodniono kwestie dotyczące działań w zakresie ochrony przeciwpowodziowej województwa lubuskiego, a także ponownie omówiono tematykę wsparcia obszarów wiejskich w LRPO. Ponadto ustalono kwestie wspólne dla wszystkich 16 RPO, takie jak zapis dot. przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych oraz zapis dot. mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów. Ponadto uzgodniono poprawki redakcyjne programu.
6. Podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Lubuskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 2 października 2007 r. w Warszawie.

WOJEWÓDZTWO ŁÓDZKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 12 czerwca 2007r w Łodzi.
2. Po I rundzie negocjacyjnej do Programu wprowadzono modyfikacje wynikające z uwag przesłanych przez Komisję Europejską, dotyczących m.in. następujących zagadnień:
 - uzupełnienia diagnozy oraz strategii,
 - zamieszczenia informacji o komplementarności oraz mechanizmach koordynacji z innymi programami operacyjnymi realizowanymi w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej,
 - uszczegółowienia zapisów osi priorytetowych poprzez m.in. dodanie demarkacji z innymi programami operacyjnymi, zamieszczenie głównych grup beneficjentów, uszczegółowienie typów działań, odniesienie do dokumentów strategicznych krajowych lub regionalnych,
 - uzupełnienia i korekty wskaźników na poziomie programu oraz osi priorytetowych,
 - zapewnienia zgodności z politykami horyzontalnymi,
3. Zmodyfikowany program został przesłany przez system SFC2007 do KE w dniu 16 lipca 2007 r.
4. W dniu 27 lipca KE przesłała przez SFC2007 wstępne uwagi do RPO WL,

5. Drugie spotkanie negocjacyjne odbyło się w Brukseli w dniu 13 września 2007 r. Podczas spotkania omówiono i uzgodniono kwestie dotyczące m.in.:
 - uzupełnienia diagnozy i strategii,
 - doprecyzowania opisów osi priorytetowych (dot. wspierania projektów wyłącznie tych, które mają wpływ na realizację strategii),
 - przystąpienia RPO WŁ do Inicjatywy JEREMIE, co spowodowało zmianę w tabeli finansowej 3 priorytetu programu, rezerwującej 20 mln euro dla projektu pożyczkowego,
 - uzupełnienia wskaźników,
 - systemu instytucjonalnego.Przedstawiciele strony polskiej zaprezentowali również wszystkie autopoprawki do RPO.
6. Podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Łódzkiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 2 października 2007 r. w Warszawie.

WOJEWÓDZTWO MAŁOPOLSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 25 maja 2007 r. w Krakowie.
2. Po I rundzie negocjacyjnej do Programu wprowadzono modyfikacje w zakresie: analizy społeczno-gospodarczej, strategii rozwoju regionu, komplementarności i koordynacji z innymi programami, zapisów osi priorytetowych, tabel finansowych, systemu instytucjonalnego, zgodności z politykami horyzontalnymi, aspektów środowiskowych realizowanych w ramach MRPO, wskaźników monitorowania, systemu instytucjonalnego, Inicjatyw Jessica i Jeremie oraz szczegółowych zapisów dotyczących pomocy technicznej, beneficjentów z sektora ochrony zdrowia (kontraktowanie usług przez NFZ), Regionalnej Strategii Innowacji, dodatkowego wsparcia instytucji otoczenia biznesu, zapisów dotyczących prowadzenia eksperymentów oraz przeciwdziałania powodziom.
3. Zmodyfikowany projekt MRPO został przyjęty uchwałą Nr 505/07 Zarządu Województwa Małopolskiego z dnia 10 lipca 2007 r. W dniu 13 lipca 2007 r. poprawiony dokument został formalnie – za pośrednictwem systemu informatycznego SFC 2007 – przekazany Komisji Europejskiej.
4. Komisja Europejska sformułowała dodatkowe uwagi do MRPO w stanowisku przesłanym w dniu 25 lipca 2007 r. oraz 8 sierpnia 2007 r.
5. Drugie spotkanie negocjacyjne odbyło się w Brukseli w dniu 10 sierpnia 2007 r. Podczas spotkania doprecyzowano zapisy RPO w obszarze komplementarności i koordynacji z EFRROW, EFR i EFS a także dotyczące wskaźników i ochrony środowiska. Ponadto skorygowano błędy redakcyjne programu. Do programu wprowadzone zostaną ponadto klauzule wspólne dla 16 RPO, takie jak zapis dot. przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych oraz zapis dot. mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów.
5. Podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 6 września 2007 r. w Krynicy.

WOJEWÓDZTWO MAZOWIECKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się 13 czerwca 2007 r. w Warszawie.
2. Po I rundzie negocjacyjnej do RPO WM wprowadzono modyfikacje wynikające z uwag do Programu zgłoszonych przez Komisję Europejską, ustaleń poczynionych w czasie tury negocjacyjnej oraz uzgodnień horyzontalnych spotkań negocjacyjnych.

3. Wprowadzone zostały następujące modyfikacje Programu:
 - została uzupełniona diagnoza RPO,
 - rozszerzone zostały opisy planowanych działań w ramach osi priorytetowych,
 - uzupełniono i poprawiono wskaźniki programu,
 - wprowadzono zapisy dotyczące wsparcia lotniska w Modlinie,
 - wprowadzono tabelę dotyczącą alokacji EFRR na realizację celów kategorii lizbońskich,
 - uzupełniono informacje na temat komplementarności, demarkacji, zgodności z politykami horyzontalnymi, przepływów finansowych, Krajowego Systemu Informatycznego, komitetu monitorującego.
4. Dnia 20 lipca 2007 r. poprawiona wersja RPO została przesłana przez system SFC do KE.
5. Przekazanie uwag KE przez SFC nastąpiło 1 sierpnia 2007 r. (initial comments) oraz 11 września 2007 r.
6. Drugie spotkanie negocjacyjne odbyło się 12 września 2007 r. w Brukseli. Najważniejsze kwestie uzgodnione podczas spotkania:
 - Uzupełniona zostanie diagnoza oraz strategia RPO (m.in. w zakresie potrzeb lotniskowych w regionie)
 - Doprecyzowane i rozszerzone zostaną opisy osi priorytetowych,
 - Poprawione zostaną wskaźniki RPO (w tym uzupełnienie o 3 wskaźniki z zakresu wpływu programu na rozwój obszarów wiejskich),
 - Uzupełniony zostanie opis systemu instytucjonalnego,
 - Wprowadzone zostaną zapisy wspólne dla wszystkich RPO, dotyczące sieci Natura 2000, zamówień publicznych, mechanizmu koordynacji itd.
7. Podpisanie postanowienia o przyjęciu programu przez KE nastąpiło w dniu 11 października 2007 r. w Brukseli, podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast.

WOJEWÓDZTWO OPOLSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne miało miejsce w dniu 23 maja 2007 r. w Opolu.
2. Po I rundzie negocjacyjnej do Programu wprowadzono modyfikacje wynikające z uwag zgłoszonych do RPO WO 2007-2013 przez Komisję Europejską m.in.:
 - zwiększono alokacje o 1 % na Oś priorytetową 2 *Spoleczeństwo informacyjne* kosztem Osi priorytetowej 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych*,
 - zwiększono alokacje na zewnętrzne źródła finansowania: fundusze poręczeń kredytowych, pożyczkowych oraz dopuszczono możliwość wykorzystania w ramach Programu Inicjatywy JEREMIE w obszarach, w których występują największe luki w dostępie do finansowania MSP,
 - zmieniono kategorie lotniska w Kamieniu Śląskim z regionalnego na lokalne,
 - w zapisach Osi priorytetowej 6 *Aktywizacja obszarów miejskich i zdegradowanych* zamieszczono stosowne zapisy dot. kwalifikowania miast do potencjalnego wsparcia w ramach osi,
 - dokonano korekt w rozdziale 5 System realizacji zgodnie z uzgodnieniami pomiędzy KE, a MRR,
 - zapisy rozdziału 7 Ocena oddziaływania na środowisko zostały uzupełnione tak aby wypełniały wymagania Dyrektywy SEA oraz art. 5 (1) i Załącznika I w/w Dyrektywy.
3. Zmodyfikowany Program został przesłany przez SFC2007 do KE 13 lipca 2007 roku.

4. KE przekazała przez SFC2007 uwagi do zmodyfikowanego Programu w dniach: 30 lipca 2007 r. - wstępne komentarze oraz 4 września 2007 r. oficjalny mandat negocjacyjny.
5. II spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 5 września 2007 roku w Brukseli.
6. Podczas spotkania uzgodniono kwestie dotyczące
 - komplementarności działań z działaniami współfinansowanymi z EFS i EFR,
 - wysokości wsparcia bezpośredniego dla przedsiębiorstw.
 - KE wyraziła warunkową zgodę na dofinansowanie budowy lotniska w Kamieniu Śląskim i zobowiązała władze województwa do przeprowadzenia niezależnego badania, które wykaże ekonomiczną użyteczność lotniska zarówno w kontekście regionalnym, jak i krajowym.
 - Ustalono również kwestie wspólne dla wszystkich 16 RPO, takie jak zapis dot. przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych oraz zapis dot. mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów.
7. Podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Opolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 2 października 2007 r. w Warszawie.

WOJEWÓDZTWO PODKARPACKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się w Rzeszowie w dniu 25 maja 2007 r.
2. Po I rundzie negocjacyjnej do Programu wprowadzono modyfikacje wynikające z uwag zgłoszonych do RPO przez Komisję Europejską, m.in.:
 - uzupełniono i doprecyzowano zapisy w części analitycznej i w strategii RPO,
 - poprawiono opisy osi priorytetowych,
 - uzupełniono zapisy odnośnie komplementarności z innymi programami,
 - zmodyfikowano zestawienie wskaźników kontekstowych.
3. Zmodyfikowany Program został przesłany przez SFC2007 do KE w dniu 13 lipca 2007 roku.
4. KE przekazała przez SFC2007 uwagi do zmodyfikowanego Programu w dniach: 24 lipca 2007 r., 31 sierpnia 2007 r.
5. II spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 5 września 2007 roku w Brukseli. Podczas spotkania uzgodniono kwestie dotyczące m.in. komplementarności z działaniami współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich, podjęto decyzję odnośnie wydzielenia osi priorytetowej dotyczącej społeczeństwa informacyjnego oraz naniesiono poprawki redakcyjne. Ustalono również kwestie wspólne dla wszystkich 16 RPO, takie jak zapis dot. przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych oraz zapis dot. mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów.
6. Podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Podkarpackiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 2 października 2007 r. w Warszawie.

WOJEWÓDZTWO PODLASKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się w Białymstoku w dniu 1 czerwca 2007 r.
2. Po I rundzie negocjacyjnej do Programu wprowadzono modyfikacje:
 - zgodnie z sugestiami zredukowano liczbę osi priorytetowych w programie (usunięcie osi dotyczącej rozwoju lokalnego - działania z tego zakresu realizowane będą w ramach innych priorytetów);

- ograniczono liczbę lotnisk w województwie podlaskim do jednego portu regionalnego
 - uzupełniono diagnozę;
 - rozszerzono opisy priorytetów;
 - wprowadzono zmiany w systemie wskaźników oraz w systemie wdrażania - zgodnie z ustaleniami horyzontalnymi;
 - dodano opis zgodności RPO z Krajowym Programem Reform, NSRO, opisano mechanizm koordynacji, demarkacji, komplementarności między programami, ukazano powiązanie programu ze strategią rozwoju województwa;
 - uzupełniono zasady realizacji RPO;
 - uzupełniono program o klauzulę dot. pomocy publicznej;
 - opisano w programie procedury dotyczące równych szans.
3. Zmodyfikowany projekt Programu został przesłany przez SFC2007 do KE w dniu 13 lipca 2007 r.
 4. KE przekazała uwagi do zmodyfikowanego projektu Programu w dniach: 3 sierpnia 2007 i 7 września 2007 r.
 5. II spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 10 września 2007 r. w Brukseli.
 6. Podczas spotkania uzgodniono kwestie dotyczące komplementarności działań z działaniami współfinansowanymi z EFS EFROW i EFR, zagadnienia związane z ochroną środowiska oraz wskaźnikami w ramach RPO. Zmieniona została nazwa i zakres osi priorytetowej 3 (nowa nazwa *Rozwój turystyki, sportu i kultury*).
 7. KE zwróciła szczególną uwagę na konieczność zachowania i przestrzegania komplementarności i demarkacji z PO RPW w zakresie działań dotyczących społeczeństwa informacyjnego i udziału w inicjatywie JEREMIE.
 8. Ustalono również kwestie wspólne dla wszystkich 16 RPO, takie jak zapis dot. przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych oraz zapis dot. mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów. Ponadto uzgodniono poprawki redakcyjne programu.
 9. Po uwzględnieniu uwag zgłoszonych w toku negocjacji podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Podlaskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 11 października 2007 r. w Brukseli, podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast.

WOJEWÓDZTWO POMORSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się w Gdańsku w dniu 29 maja 2007 r.
2. Modyfikacje w stosunku do wersji pierwotnej programu zostały wprowadzone w zakresie:
 - diagnozy – uzupełniono diagnozę m.in. w zakresie zróżnicowań wewnątrzregionalnych, rynku pracy i poziomu życia mieszkańców, kultury i sportu, ochrony zdrowia, weryfikacja analizy SWOT;
 - strategii programu – uzupełniono informacje nt. zasad realizacji programu, w tym przestrzegania polityk horyzontalnych;
 - opisu osi priorytetowych – doprecyzowano i uszczegółowiono opisy osi priorytetowych, komplementarności z programami realizowanymi w ramach NSRO;
 - systemu wdrażania – doprecyzowano i uzupełniono opis, wprowadzono schematy instytucjonalne realizacji RPO WP.

3. Zmodyfikowany Program RPO WP został przesłany przez SFC2007 do KE w dniu 16 lipca 2007 r.
4. KE przekazała przez SFC2007 uwagi do zmodyfikowanego Programu w dniach: 25 lipca 2007 r., 08 sierpnia 2007 r.
5. Drugie spotkanie negocjacyjne odbyło się w Brukseli w dniu 9 sierpnia 2007 r. Podczas spotkania doprecyzowano zapisy RPO w obszarze komplementarności i koordynacji z EFS i EFRROW, a także dotyczące ochrony środowiska. Ponadto skorygowano błędy redakcyjne programu. Do programu wprowadzone zostaną ponadto klauzule wspólne dla 16 RPO, takie jak zapis dot. przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych oraz zapis dot. mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów.
6. Podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Pomorskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 6 września 2007 r. w Krynicy.

WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne RPO Województwa Śląskiego odbyło się w dniu 24 maja 2007 r. w Urzędzie Marszałkowskim w Katowicach.
2. Efektem pierwszej rundy negocjacyjnej była modyfikacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Śląskiego na lata 2007-2013 dotycząca analizy społeczno-gospodarczej, analizy SWOT oraz części strategicznej. Ponadto uszczegółowiono opisów priorytetów, zmianom uległ również opis systemu instytucjonalnego, który w obecnej wersji RPO jest zgodny z założeniami MRR i taki sam we wszystkich 16 RPO. RPO uwzględniający uwagi KE wynikające z pierwszego spotkania negocjacyjnego został przyjęty przez Zarząd Województwa Śląskiego dnia 12 lipca 2007 r.
3. W dniu 13 lipca 2007 r. uaktualniona wersja RPO, po akceptacji przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, została przesłana za pomocą SFC do Komisji Europejskiej.
4. Uwagi KE dotyczące Programu wpłynęły do województwa przez SFC w dniu 25 lipca 2007r.
5. Drugie spotkanie negocjacyjne w sprawie Śląskiego RPO odbyło się dnia 14 sierpnia 2007 r. w Brukseli. Podczas spotkania doprecyzowano zapisy RPO w obszarze komplementarności i koordynacji z EFS, EFRROW i EFR oraz przebiegu linii demarkacyjnej odnośnie poszczególnych priorytetów, a także dotyczące ochrony środowiska. Ponadto opisano lepiej kwestie koordynacji pomiędzy Komitetem Monitorującym RPO a Podkomitetem Monitorującym PO Kapitał Ludzki. Skorygowano także błędy redakcyjne programu. Do programu wprowadzone zostaną ponadto klauzule wspólne dla 16 RPO, takie jak zapis dot. przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych oraz zapis dot. mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów.
6. Podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Śląskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 6 września 2007 r. w Krynicy.

WOJEWÓDZTWO ŚWIĘTOKRZYSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się 23 maja w Kielcach.
2. Po pierwszej rundzie negocjacyjnej wprowadzono modyfikacje
 - w części diagnostycznej, uzupełniając opis dotyczący sieci transportowej w województwie,
 - zakresu demarkacji i komplementarności zarówno z innymi programami w ramach polityki spójności jak i Europejskim Funduszem Rolnym na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich i Europejskim Funduszem Rybackim,
 - opisu osi priorytetowych,

- systemu wdrażania, monitoringu i wskaźników,
3. Do kwestii nieuzgodnionych, pozostawionych do dalszej dyskusji w kolejnej rundzie negocjacyjnej zaliczono wykorzystanie inicjatywy JEREMIE oraz budowa portu lotniczego w Kielcach (lotnisko Obice).
 4. Zmodyfikowany projekt Programu został przesłany przez system SFC2007 do KE w dniu 13 lipca 2007 roku.
 5. KE przekazała uwagi do zmodyfikowanego projektu Programu w dniach: 24 lipca 2007 (tzw. initial comments) oraz 10 września 2007 r.
 6. II spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 11 września 2007 r. w Brukseli. Podczas spotkania uzgodniono kwestie dotyczące:
 7. W trakcie spotkania uwzględniono uwagi zgłoszone przez KE dotyczące przede wszystkim:
 - Diagnozy – uzupełnienie zapisów dotyczących zatrudnienia w rolnictwie i ukrytego bezrobocia
 - Strategii – uzupełnienie zapisów związanych z zamówieniami publicznymi, Natura 2000, zasadą partnerstwa, komplementarności i demarkacji z PO KL, PROW oraz EFF, mechanizmem koordynacji z Europejskim Funduszem Rolnym na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich
 - Osi priorytetowych – uszczegółowienie zapisów o wsparciu sektora MSP oraz rozwoju instrumentów pożyczkowo-poręczeniowych (w tym JEREMIE), ochrony przeciwpowodziowej, energii odnawialnej, wsparcia dla miast i miasteczek, komplementarności z PO RPW w zakresie rozwoju funkcji targowych i wystawienniczych
 - Wskaźników i tabel finansowych – uzupełnienie generalnego wskaźnika PKB, korekty redakcyjnej tabel finansowych
 8. W sprawie lotniska w Obicach, druga runda negocjacyjna również nie przyniosła rozstrzygnięcia kwestii. KE uwarunkowała przyjęcie RPO od pozytywnego wyniku ekspertyzy, która powinna zostać przygotowana przez niezależnego wykonawcę i zbadać ekonomiczną zasadność budowy lotniska. Rozstrzygnięcie tej sprawy zaplanowano na listopad 2007 r.
 9. W wyniku ustaleń dokonanych na bazie przeprowadzonych ekspertyz i konsultacji pod koniec roku 2007 podjęto decyzję o nie udzielaniu wsparcia dla lotniska w Obicach w ramach RPO.
 10. Dnia 19 grudnia 2007 r. komisarz ds. polityki regionalnej Danuta Hübner podpisała decyzję w sprawie przyjęcia do realizacji Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Świętokrzyskiego.

WOJEWÓDZTWO WIELKOPOLSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się w Olsztynie w dniu 31 maja 2007 r.
2. Po I rundzie negocjacyjnej do Programu wprowadzono modyfikacje wynikające z:
 - uwag zgłoszonych do RPO przez Komisję Europejską, m.in.:
 - zrezygnowano z realizacji projektu dot. lotniska sieciowego ograniczając wsparcie jedynie do lotniska regionalnego w Szymanach,
 - zmniejszono alokację na bezpośrednie wsparcie dla przedsiębiorstw i położono większy nacisk na wsparcie inwestycji B+R,
 - uzupełniono zapisy w części analitycznej i w strategii RPO oraz doprecyzowano opisy osi priorytetowych;

- autopoprawek zaakceptowanych w trakcie I spotkania negocyjacyjnego:
 - zrezygnowano z finansowania transportu miejskiego (kategoria 25), środki przesunięto na finansowanie infrastruktury kolejowej – połączenie z lotniskiem regionalnym,
 - zwiększono wsparcie na OZE dodając kategorię interwencji 42 (energia geotermalna)
- 3. Zmodyfikowany Program został przesłany przez SFC2007 do KE w dniu 18 lipca 2007 roku.
- 4. KE przekazała przez SFC2007 uwagi do zmodyfikowanego Programu 24 lipca 2007 r.
- 5. II spotkanie negocyjne odbyło się w dniu 13 sierpnia 2007 roku w Brukseli. Podczas spotkania doprecyzowano zapisy RPO w obszarze:
 - komplementarności i koordynacji z EFRROW, EFR i EFS oraz przebiegu linii demarkacyjnej odnośnie poszczególnych priorytetów
 - wskaźników osi priorytetowych i programu,
 - ochrony środowiska (w zakresie ochrony przeciwpowodziowej),
 - pomocy publicznej,
 - koordynacji pomiędzy Komitetem Monitorującym RPO a Podkomitetem Monitorującym PO Kapitał Ludzki,
 - pozostałych kwestii wspólnych dla wszystkich 16 RPO, tj. włączenie do RPO zapisów dotyczących przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych, stosowania mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów, a także dotyczący obszarów Natura 2000,
 - skorygowano błędy redakcyjne programu.
- 6. Podpisanie postanowienia Komisji Europejskiej o akceptacji Wielkopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013 miało miejsce w dniu 6 września 2007 r. w Krynicy.

WOJEWÓDZTWO WARMIŃSKO-MAZURSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocyjne odbyło się w dniu 31 maja 2007 w Olsztynie.
2. Efektem pierwszej rundy negocyjacyjnej była modyfikacja Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Warmińsko-Mazurskiego modyfikacje wynikające z:
 - uwag zgłoszonych do RPO przez Komisję Europejską tj. m.in.:
 - województwo wycofało się z koncepcji sieciowego lotniska podejmując decyzję o lokalizacji regionalnego portu lotniczego w Szymanach, na terenie byłego lotniska wojskowego,
 - dokonano realokacji pomiędzy wszystkimi kategoriami interwencji w ramach osi priorytetowej „Przedsiębiorczość”. Co do zasady zmniejszono alokację na bezpośrednie wsparcie przedsiębiorstw (kat. 06 i 08), a położono większy nacisk na wsparcie inwestycji badawczo-rozwojowych w ośrodkach naukowych (dodano kat. 02) oraz wewnątrz przedsiębiorstw (kat. 07). Większy nacisk położono także na wsparcie pośrednie przedsiębiorstw poprzez zwiększenie alokacji na IOB oraz inne działania interwencyjne w tym zakresie (kat. 05, 09). Ponadto w ramach osi priorytetowej „Turystyka” realokowano część środków finansowych z bezpośredniego wsparcia przedsiębiorstw sektora turystyki (kat. 08) na inne wsparcie na rzecz wzmocnienia usług turystycznych (kat. 57)
 - dokonano poprawek i uszczegółowiono zapisy w zakresie analizy społeczno – ekonomicznej i strategii Programu, a także doprecyzowano opisy osi

priorytetowych w taki sposób, aby pozwolić KE na zrozumienie podejścia strategicznego do realizacji celów określonych przez daną oś priorytetową.

- autopoprawek zaakceptowanych w trakcie I spotkania negocjacyjnego tj. m.in.:
 - Zarząd Województwa podjął decyzję o rezygnacji finansowania transportu miejskiego w RPO (usunięto kat. 25). Uwolnione środki z kat. 25 oraz część środków przeznaczonych na finansowanie portu lotniczego (kat. 29) zarezerwowano na finansowanie infrastruktury kolejowej – połączenie z lotniskiem regionalnym (dodano kat. 16),
 - rozszerzono wsparcie dla odnawialnych źródeł energii (OZE) o kategorię energii geotermalnej (kat. 42),
- 3. Zmodyfikowany Program został przesłany przez SFC2007 do KE w dniu 18 lipca 2007 roku.
- 4. KE przekazała przez SFC2007 uwagi do zmodyfikowanego Programu w dniach: 24 lipca 2007 r., 10 września 2007 r.
- 5. Drugie spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 11 września 2007 w Brukseli. Podczas spotkania uzgodniono kwestie dotyczące m.in. komplementarności z działaniami współfinansowanymi z Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Obszarów Wiejskich, zagadnienia związane ze wsparciem dla przedsiębiorstw, ochroną środowiska oraz wskaźnikami w ramach RPO. Ponadto uzgodniono poprawki redakcyjne. Ustalono również kwestie wspólne dla wszystkich 16 RPO, takie jak klauzula odnośnie do obszarów NATURA 2000, zapis dotyczący przestrzegania dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych oraz zapisy związane z mechanizmami tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów.
- 6. Oficjalne przyjęcie programu nastąpiło 11 października 2007 r. podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli.

WOJEWÓDZTWO ZACHODNIOPOMORSKIE

1. Pierwsze spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 5 czerwca 2007 r. w Szczecinie
2. Podczas I rundy negocjacji Komisja Europejska zgłosiła do RPO Województwa Zachodniopomorskiego uwagi w zakresie: diagnozy sytuacji społeczno-gospodarczej, strategii programu, osi priorytetowych oraz systemu wdrażania.
3. W trakcie I spotkania negocjacyjnego przedyskutowano uwagi przedłożone przez Komisję Europejską, w odniesieniu do zdecydowanej większości z nich udzielono odpowiednich wyjaśnień i strony osiągnęły porozumienie.
4. Zmodyfikowany Program został przesłany przez SFC2007 do KE w dniu 31 lipca 2007 roku.
5. KE przekazała uwagi do zmodyfikowanego Programu w dniach: 20 sierpnia (uwagi wstępne) oraz 11 września 2007 r.
6. II spotkanie negocjacyjne odbyło się w dniu 13 września 2007 roku w Brukseli. Podczas spotkania omówiono i uzgodniono kwestie dotyczące m.in.:
 - ochrony środowiska,
 - wsparcia portu lotniczego w Koszalinie,
 - uzupełnienia diagnozy oraz strategii,
 - zamieszczenia informacji o komplementarności oraz mechanizmach koordynacji z innymi programami operacyjnymi realizowanymi w ramach Polityki Spójności, Wspólnej Polityki Rolnej oraz Wspólnej Polityki Rybackiej,
 - przystąpienia RPO do Inicjatywy JEREMIE,
 - uzupełnienia i korekty wskaźników,
 - zapewnienia zgodności z politykami horyzontalnymi.

7. Oficjalne przyjęcie programu nastąpiło 11 października 2007 r. podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli.

VI. NEGOCJACJE KWESTII HORYZONTALNYCH

W dniach 21-22 czerwca 2007r. odbyło się horyzontalne spotkanie negocjacyjne z Komisją Europejską dotyczące programów operacyjnych i regionalnych programów operacyjnych, kończące jednocześnie pierwszą turę negocjacji.

W wyniku spotkania większość z omawianych kwestii horyzontalnych została uzgodniona. Instytucje Zarządzające poszczególnymi programami operacyjnymi zostały zobowiązane do wprowadzenia zmian do nowych wersji PO/RPO, w oparciu o przedstawione poniżej ustalenia.

System instytucjonalny

- zdecydowano o uzupełnieniu opisów systemu implementacyjnego poszczególnych programów operacyjnych o obecne nazwy instytucji / rodzaje instytucji (wg ich roli), którym powierzono funkcje Instytucji Zarządzającej, Pośredniczącej, Pośredniczącej II, Certyfikującej oraz w przypadku RPO o zdanie dotyczące niezależności instytucji pośredniczących w certyfikacji umiejscowionych w Urzędach Wojewódzkich od komórek organizacyjnych wykonujących zadania delegowane z Instytucji Zarządzających programami;
- ewentualne przyszłe zmiany nazw instytucji uczestniczących w procesie wdrażania PO/RPO będą przekazywane do informacji Komisji Europejskiej. Zmiany te nie będą natomiast powodowały konieczności modyfikacji PO/RPO, zaakceptowanego wcześniej przez KE;
- PO/RPO należy uzupełnić o załączniki w postaci:
 - schematu prezentującego funkcjonalne zależności występujące pomiędzy instytucjami zaangażowanymi w proces implementacji danego programu operacyjnego (Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczących, Instytucji Pośredniczących II stopnia oraz beneficjentami), ze wskazaniem nazw / rodzaju poszczególnych instytucji i ich roli,
 - schematu organizacyjnego Instytucji Zarządzającej, Instytucji Certyfikującej oraz Instytucji Audytowej;

Procedura wyboru projektów

- opis poszczególnych PO/RPO w części implementacyjnej powinien zostać uzupełniony o zapis potwierdzający wybór najlepszych projektów w oparciu o procedurę wyboru projektów właściwą dla danej osi priorytetowej PO/RPO oraz o stosowane tryby wyboru projektów w PO/RPO (indywidualny, konkursowy, systemowy, pomocy technicznej) na podstawie zapisu rekomendowanego przez KE;

System informatyczny

- opis systemu informatycznego powinien zawierać szczegółowe dane o systemie, w tym: informacja o funkcjonowaniu w oparciu o sieci internetowe, informacja o podłączeniu z SFC2007, informacja o powiązaniu z krajowym systemem monitorowania;

Ewaluacja

- opis PO/RPO w zakresie ewaluacji powinien zostać przygotowany zgodnie z propozycją tekstu przekazanego przez stronę polską KE, uwzględniający główne obszary jakie będą poddawane ewaluacjom strategicznym w ramach programu operacyjnego, zobowiązanie do realizacji ewaluacji operacyjnych, których celem będzie wspieranie procesu monitorowania PO/RPO, przygotowanie Planu ewaluacji i założenia systemu ewaluacji;

Komunikacja i Promocja

- opis PO/RPO należy uzupełnić w zakresie głównych elementów dotyczących planów komunikacji: celów planu komunikacji, grup docelowych, zarysu strategii, sposobu oceny działań informacyjnych i promocyjnych. W opisie powinna być zawarta deklaracja zapewnienia adekwatnych środków finansowych służących realizacji zaplanowanych działań w tym zakresie;

Przepływy finansowe i odsetki

- opis PO/RPO powinien zostać przygotowany zgodnie z propozycją tekstu przekazanego przez stronę polską KE, objaśniający schemat przepływów finansowych załączony do PO/RPO oraz uzupełniony o procedurę dotyczącą uzyskanych odsetek, zgodnie z którą są wykorzystywane na realizację danej osi priorytetowej/działania PO/RPO;

Natura 2000

- nie ustalono jednolitego zapisu do PO/RPO w zakresie respektowania przepisów ochrony środowiska. Kwestia została przekazana do dalszych ustaleń z przedstawicielami Komisji Europejskiej;

Opis komplementarności działań w PO/RPO w ramach NSRO pomiędzy programami finansowanymi ze środków polityki spójności oraz z programami finansowanymi z EFRROW i EFR

- ustalono, iż strona polska uzupełni i uaktualni zapisy tabel z linią demarkacyjną pod kątem uwag otrzymanych od KE (DG AGRI). Ponadto uwzględnione zostaną zalecenia Komisji, dotyczące połączenia linii demarkacyjnej w zakresie programów polityki spójności oraz linii demarkacyjnej pomiędzy polityką spójności a Wspólną Polityką Rolną i Wspólną Polityką Rybacką w jeden zuniifikowany dokument („Linia demarkacyjna dla programów w ramach Wspólnej Polityki Rolnej, Wspólnej Polityki Rybackiej i Polityki Spójności”), który zostanie następnie przyjęty przez Komitet Koordynujący NSRO, a wszelkie późniejsze jego zmiany wymagać będą decyzji tego Komitetu, o których KE będzie każdorazowo informowana.
- opis komplementarności w PO/RPO powinien zostać opracowany na przykładzie zapisów zawartych w RPO Województwa Wielkopolskiego i RPO Województwa Pomorskiego (oddzielny rozdział/paragraf PO/RPO na temat komplementarności działań z innymi przewidzianymi w pozostałych PO/RPO oraz programach operacyjnych Wspólnej Polityki Rolnej i Wspólnej Polityki Rybackiej), oraz RPO Województwa Dolnośląskiego (opis komplementarności na poziomie każdej z osi priorytetowych);
- na zasadzie odstępstwa od przyjętych założeń ws. przebiegu linii traktowane będą następujące inwestycje, których finansowanie pierwotnie przewidywano w XVII osi priorytetowej PO IiŚ (zlikwidowanej w wyniku negocjacji z KE) oraz niektóre inwestycje drogowe w woj. lubelskim (postulat własny regionu):
 - droga krajowa DK52 – na odcinku województwa śląskiego realizowana będzie w ramach RPO Województwa Śląskiego;
 - trasa „Górna” na odcinku od Al. Włókniarzy do ul. Rzgowskiej (podłączenie do węzła autostradowego A1 Romanów) w Łodzi – realizowana będzie w ramach RPO Województwa Łódzkiego;
 - w ramach RPO Województwa Małopolskiego realizowane będą projekty modernizacji/rozbudowy szpitali:
 - Uniwersyteckiego Szpitala Dziecięcego w Krakowie,
 - Krakowskiego Szpitala Specjalistycznego im. Jana Pawła II;
 - 4 obwodnice na drogach krajowych w miastach na prawach powiatu tj. w Białej Podlaskiej, Chełmie, Lublinie i Zamościu - będą realizowane w ramach RPO Województwa Lubelskiego.

Wskaźniki w programach operacyjnych

Jako zasadę przyjęto, że w ramach poszczególnych programów operacyjnych wszystkie wskaźniki produktu oraz, w miarę możliwości wskaźniki rezultatu, swoje źródło danych będą miały w systemie monitorowania danego programu. Pozostałe wskaźniki mogą czerpać informacje z innych źródeł (np. statystyka publiczna i inne).

Wszystkie programy operacyjne przyjmują, że rokiem docelowym w ramach systemu wskaźników monitorowania jest rok 2013. Rok 2015 może być prezentowany jako cel dodatkowy.

W programach operacyjnych nie zostanie dokonana dezagregacja czasowa wskaźników monitorowania na poszczególne lata realizacji w ramach danego programu operacyjnego. Kwestia ta będzie jednak przedmiotem rocznego zarządzania i monitorowania przez IZ PO/RPO (będzie pokazywana w raportach rocznych z realizacji programu operacyjnego).

W ramach regionalnych programów operacyjnych zostanie dokonana harmonizacja wskaźników monitorowania:

- na poziomie każdego regionalnego programu operacyjnego zostaną uwzględnione 4 kluczowe wskaźniki programowe („core indicators”) tj.:
 - liczba nowoutworzonych miejsc pracy brutto (w podziale ogółem/kobiety/mężczyźni) – dane z systemu monitorowania danego programu,
 - liczba nowoutworzonych miejsc pracy netto (bez podziałów na kobiety i mężczyzn) – szacunek na podstawie modelu HERMIN,
 - zmiana poziomu PKB w wyniku oddziaływania danego programu – szacunek na podstawie modelu HERMIN,
 - poziom PKB na mieszkańca w danym regionie wg parytetu siły nabywczej w stosunku do średniej UE – jako wskaźnik kontekstowy EUROSTAT. Wskaźnik będzie monitorowany w odniesieniu do średniej UE-27, jednak ze względu na brak nowszych danych w RPO zostanie wpisana wartość dla UE-25 (2004r.);
- przyjęto zasadę, że wszystkie wskaźniki kluczowe KE zostaną zastosowane obligatoryjnie w ramach każdego PO/RPO, w zakresie w jakim odpowiadają celom danego PO/RPO i jego osi priorytetowych;
- wskaźniki rekomendowane przez KE jako dodatkowe także będą brane pod uwagę i uzupełnione w ramach RPO, w zakresie w jakim odpowiadają celom danego PO/RPO i jego osi priorytetowych;
- lista rekomendowanych przez KE wskaźników jako dodatkowe zostanie uzupełniona o 6 wskaźników z zakresu rozwoju obszarów wiejskich:
 - liczba miejsc pracy utworzonych na obszarach wiejskich,
 - liczba wiejskich gospodarstw domowych podłączonych do Internetu,
 - ilość km dróg lokalnych na obszarach wiejskich zbudowanych/ zmodernizowanych,
 - liczba i wartość usług doradczych świadczonych firmom wiejskim,
 - liczba miejsc w przedszkolach wiejskich zbudowanych lub zmodernizowanych,
 - liczba odbiorców na wsi z dostępem do zmodernizowanych lub zbudowanych sieci energetycznych.

Wymienione wskaźniki zostaną wykorzystane w ramach RPO stosownie do założonych celów osi priorytetowych w danym programie operacyjnym wobec obszarów wiejskich.

W programach operacyjnych zostanie dokonana w terminie ok. 4-5 miesięcy weryfikacja szacunków liczby nowoutworzonych miejsc pracy brutto (w podziale ogółem/kobiety/mężczyźni) wg jednolitej metodologii dla wszystkich regionów (w oparciu o założone w ramach RPO cele i działania). Ogólna sugestia: oparcie metodologii na analizie wsparcia dla przedsiębiorstw i analizie tworzenia bezpośrednich trwałych miejsc pracy w projektach infrastrukturalnych. Ewentualne korekty RPO, które będą wynikiem tych szacunków nie będą traktowane przez KE jako formalna zmiana programu, lecz tylko jako korekta techniczna.

Oprócz wykorzystania listy rekomendowanych przez KE wskaźników należy uzupełnić wskaźniki RPO o wskaźniki produktu korespondujące ze wskaźnikami w NSRO, tam gdzie jest to zasadne i możliwe.

W związku z brakiem rozstrzygnięcia wszystkich kwestii diskutowanych w ramach oficjalnych oraz roboczych spotkań negocjacyjnych z Komisją Europejską dotyczących Programów Operacyjnych, Regionalnych Programów Operacyjnych (współfinansowanych ze środków EFRR i FS) oraz kwestii horyzontalnych powstała potrzeba wyjaśnienia kwestii spornych podczas odrębnych spotkań na poziomie politycznym. Takie spotkania odbyły się w Brukseli w dniach 3-4 lipca 2007 r. na poziomie podsekretarzy stanu, natomiast w dniu 6 lipca w spotkaniu z Panią Komisarz Danutą Hubner wzięła udział Pani Minister Grażyna Gęsicka.

W wyniku przeprowadzonych spotkań uzgodnione zostały poniższe zagadnienia:

Rail Baltica

- Osiągnięte zostało porozumienie zakładające realizację w ramach perspektywy 2007-2013 odcinka Warszawa-Tłuszcz oraz dodatkowo odcinka Suwałki - granica państwa z Litwą. Realizacja ostatniego odcinka będzie uzależniona od uzgodnień i harmonizacją działań ze stroną Litewską. Odpowiedni zapis znalazł się w PO IiŚ.

Droga ekspresowa S19

- Droga ekspresowa będzie budowana i modernizowana, zgodnie z założeniem strony polskiej, w ramach PO IiŚ. Poprzez szczegółowe monitorowanie stanu przygotowywania projektów kluczowych do realizacji, zostanie zapewniona możliwość wymiany nieprzygotowanych projektów odcinków S-19, na inne projekty drogowe (S-12, S-74, S-16), których przygotowanie powinno być prowadzone równoległe do prac nad dokumentacją dla S-19. Tym samym środki na S-19 nie będą zamrożone i będą mogły być wykorzystane na inne projekty. Stosowny zapis został wprowadzony w PO IiŚ wraz ze wskazaniem głównych zasad systemu monitorowania przygotowania projektów.
- Zwrócono uwagę na konieczność wprowadzenia do PO Rozwój Polski Wschodniej zapisu odnoszącego się do monitorowania realizacji różnych inwestycji na obszarze objętym programem w ramach innych programów na poziomie NSRO.

Delokalizacja

- KE zaproponowała wprowadzenie nowego zapisu dotyczącego delokalizacji, oznaczającego konieczność weryfikacji i monitorowania przez instytucję zarządzającą projektów dużych firm przed podjęciem decyzji o przyznaniu dofinansowania z EFRR pod kątem zjawiska delokalizacji i odmowy finansowania w przypadku, gdy takie zagrożenie zostałoby odkryte. Ustalono, że w odniesieniu do priorytetu IV *Inwestycje w innowacyjne przedsięwzięcia* PO IG oraz I *Nowoczesna gospodarka* PO RPW znajdzie się następujący zapis zobowiązujący duże przedsiębiorstwa do deklaracji, że wspierana inwestycja będzie nową inwestycją i nie będzie dotyczyła delokalizacji działalności produkcyjnej czy usługowej z krajów członkowskich UE:
“In the case of assistance granted from the Structural Funds to a large enterprise, the Managing Authority undertakes to request an assurance from the enterprise concerned that the assistance will concern new investment and will not be used for support of investment that concerns the relocation of its production or service facilities from another Member State of the European Union.”
„W przypadku pomocy udzielonej z Funduszy Strukturalnych dużemu przedsiębiorcy, Instytucja Zarządzająca zobowiązuje się do uzyskania zapewnienia od tego przedsiębiorcy, że udzielona pomoc będzie dotyczyć nowej inwestycji i nie będzie wykorzystana na wsparcie inwestycji dotyczącej przeniesienia działalności produkcyjnej lub usługowej z innych krajów członkowskich Unii Europejskiej.”

JEREMIE

- KE wyraziła swoje niezadowolenie z faktu, że w regionalnych programach operacyjnych oraz PO IG nie ma woli włączenia się do inicjatywy JEREMIE. Uzgodniono wobec tego, że dobrym poligonem doświadczalnym dla realizacji tej inicjatywy będzie PO Rozwój Polski Wschodniej. W jego ramach realizowany będzie projekt dotyczący funduszu ‘seed capital’. Zostanie na ten cel przeznaczone 5 mln euro z EFRR, 5 mln euro ze środków prywatnych oraz 5 mln euro z EFI. Ponadto w PO RPW wprowadzono zapis wskazujący na możliwość

rozszerzenia formy i zakresu instrumentów inżynierii finansowej w programie w późniejszym terminie.

PORTY LOTNICZE

- W ramach regionalnych programów operacyjnych KE nie wnosila zastrzeżeń co do budowy następujących lotnisk:
 - 8 lotnisk w sieci TEN-T,
 - 3 lotnisk, które w sieci TEN-T znajdują się po 2010 r.: Bydgoszcz, Zielona Góra, Łódź,
 - 3 lotnisk regionalnych: Lublin, Białystok, Olsztyn, ze względu na niską dostępność komunikacyjną terenów Polski Wschodniej,
 - lotniska w Modlinie.
- W odniesieniu do lotnisk: w Opolu (Kamień Śląski) i Koszalinie KE oczekuje, że w RPO znajdują się zapisy wskazujące, że zostaną przygotowane niezależne analizy, z których będzie wynikało czy realizacja tych projektów jest ekonomicznie uzasadniona i czy eksploatacja tych lotnisk będzie stabilna finansowo. Ponadto projekty te będą zweryfikowane na poziomie krajowym, z uwzględnieniem otoczenia tych projektów wykraczającego poza pojedynczy region i uwzględnieniem dalszego planowanego rozwoju infrastruktury związanej z różnymi formami transportu. Do rozważenia jest możliwość włączenia EBI w finansowanie tych projektów, ze względu na dotychczasowe doświadczenie i specjalistów EBI w obszarze lotnictwa, co pozwoliłoby na weryfikację zasadności realizacji tych projektów.
- W przypadku lotniska w Kielcach, KE zdecydowanie sprzeciwiła się realizacji tego projektu informując, iż w przypadku uwzględnienia wsparcia na rzecz lotniska w przesłanym do KE programie, jego zatwierdzenie może się zdecydowanie opóźnić (ostateczne ustalenia w powyższej sprawie – str. 31).
- Krosno – nie jest to lotnisko pasażerskie, nie należy, zatem rozpatrywać go w kontekście lotnisk, lecz raczej nowej inwestycji.
- Oprócz tego, w ramach PO IiŚ, wsparcie otrzyma lotnisko Okęcie, jako główne lotnisko międzynarodowe w Polsce.

Natura 2000

- W wyniku dyskusji ustalono następujący zapis do uwzględnienia w ramach PO/RPO (z wyłączeniem PO KL i PO PT):

„Projekty współfinansowane w ramach programu operacyjnego będą w pełni zgodne z postanowieniami dyrektyw o os, siedliskowej i ptasiej. W fazie wyboru projektów zostaną zastosowane odpowiednie kryteria kwalifikacyjne celem zagwarantowania, że projekty spełniają wymagania nakreślone przez powyższe wymienione dyrektywy. Współfinansowanie projektów, które negatywnie oddziałują na potencjalne obszary Natura 2000 (tzn. te obszary, które w opinii Komisji Europejskiej powinny zostać wyznaczone w dn. 1 maja 2004 roku, ale nie zostały wyznaczone przez Polskę), nie będzie dozwolone.”

“Projects co-financed by the operational programme will fully respect the provisions of the Environmental Impact Assessment Directive, Habitats and Birds Directives. Appropriate screening criteria will be applied at the projects selection stage to ensure that the projects are compliant with the above mentioned Directives. Co-financing of projects having a negative impact on potential Natura 2000 sites (i.e. sites, that in the Commission's view needed to be designated in 1/5/2004, but were not designated by Poland), will not be permitted.”

Brzmienie ww. zapisu uzyskało akceptację DG ENV po stronie KE. Wyrażenie zgody na przyjęcie przez stronę polską ww. zapisu było uzasadnione koniecznością wypełnienia zobowiązań Polski wynikających z dyrektyw ptasiej i siedliskowej (79/409/EWG, 92/43/EWG) dotyczących wyznaczenia obszarów Natura 2000.

Na zastosowanie w programach operacyjnych uzgodnionego przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego z DG REGIO zapisu ws. sieci Natura 2000 nie wyraził zgody Minister

Środowiska, Pan Jan Szyszko. Minister Środowiska zaproponował własną wersję zapisu, przekazaną 5 lipca 2007 r. DG REGIO, która została zdecydowanie odrzucona przez KE. W związku z powyższym podjęto decyzję o umieszczeniu w programach operacyjnych tekstu uzgodnionego przez Panią Minister Gęsicką z Komisarz Hübner.

Ostateczny zapis dotyczący sieci Natura 2000 został jednak wprowadzony do tekstu programów operacyjnych dopiero w wersjach przekazywanych KE po drugiej rundzie negocjacyjnej.

W toku drugiej rundy negocjacyjnej RPO pojawiły się również inne kwestie o charakterze horyzontalnym, wspólne dla wszystkich programów regionalnych. Stosowne zmiany w tekście programów wprowadzono przed ostatecznym przesłaniem RPO do Komisji i wydaniem decyzji zatwierdzających. Dotyczyły one m.in.

- zapisów związanych z przestrzeganiem dyrektyw UE w zakresie zamówień publicznych - zdecydowano się na wprowadzenie następującego zapisu:
„Instytucja Zarządzająca zapewni, że zamówienia publiczne, w tym udzielone koncesje, związane z projektami finansowanymi z pomocy Funduszy Strukturalnych są zgodne z Dyrektywą 2004/17WE, 2004/18/WE, Rozporządzeniem WE Numer 1564/2005 lub stosownymi postanowieniami Traktatu”
- zapisów odnośnie dyrektyw SEA,
- mechanizmów tzw. kontroli krzyżowych (cross-checking) projektów - wprowadzono następujący zapis:
„Komitet Koordynujący NSRO powoła grupę roboczą, złożoną z przedstawicieli wszystkich instytucji zarządzających programami finansowanymi ze środków EFRR, EFS, EFRROW i EFR. Zadaniem powyższej grupy roboczej będzie opracowanie propozycji mechanizmów kontroli krzyżowej dla inwestycji wspieranych w ramach poszczególnych programów (np. odpowiednie pytania we wnioskach o dofinansowanie, kontrole na próbie projektów, wspólny dostęp do baz danych). Celem ww. działań będzie unikanie podwójnego finansowania projektów i zagwarantowanie przestrzegania ustalonej linii demarkacyjnej.”
- kwestii opisu środków ochrony przeciwpowodziowej jako zrównoważonej (kompleksowej) ochrony przed powodzią - zgodnie z sugestiami KE zrównoważona ochrona przeciwpowodziowa powinna opierać się na interdyscyplinarnym planowaniu całego obszaru zalewowego i odzwierciedlać 3-stopniową hierarchię działań
- zapisów dotyczących prac nad oceną oddziaływania Europejskiego Funduszu Społecznego na rozwój regionów
- zapisów w RPO określających spodziewany poziom PKB na jednego mieszkańca w roku 2015 osiągnięty przez dany region m.in. dzięki interwencji Funduszy Strukturalnych w latach 2007-2013.

VII. PODSUMOWANIE PROCESU NEGOCJACJI

W wyniku prowadzonych negocjacji programów operacyjnych wszystkie programy szczebla centralnego oraz regionalne programy operacyjne (za wyjątkiem RPO Województwa Zachodniopomorskiego) zostały przesłane Komisji Europejskiej w nowych wersjach za pośrednictwem systemu informatycznego SFC2007 pomiędzy 4 i 24 lipca 2007r. Dyrekcja Generalna ds. Polityki Regionalnej rozpoczęła drugą rundę konsultacji większości z otrzymanych programów pomiędzy dyrekcjami KE oraz wydziałami DG REGIO. W ciągu 15 dni roboczych Komisja zgłaszała swoje uwagi do treści dokumentów, które po zakończeniu wewnątrz-komisyjnych konsultacji przekazane zostały stronie polskiej.

Jednym z głównych założeń zarówno strony polskiej, jak i KE było zakończenie procesu negocjacji programów operacyjnych bez konieczności przeprowadzenia drugiej tury oficjalnych spotkań. Było to możliwe w głównej mierze dzięki przeniesieniu dyskusji na poziom spotkań roboczych, co znacznie przyspieszyło finalizację negocjacji programów operacyjnych, zgodnie z zakładanym harmonogramem. W niektórych przypadkach, kiedy nie udało się uzgodnić wszystkich kwestii podniesionych w uwagach Komisji, zaistniała konieczność organizacji dodatkowych oficjalnych spotkań negocjacyjnych jednak w przeważającej większości negocjacje programów wymagały jedynie II przewidywanych rund.

Po konsultacjach wewnątrz KE, programy operacyjne zostały kolejny raz poprawione i wprowadzone do systemu informatycznego, jako oficjalne propozycje strony polskiej i oczekiwały na uzyskanie decyzji zatwierdzającej. Pierwszą taką decyzję uzyskał w dniu 25 lipca 2007 r. Program Operacyjny Pomoc Techniczna. Następnie, w dniu 6 września 2007 r. podczas XVII Forum Ekonomicznego w Krynicy podpisano postanowienia KE o akceptacji Regionalnych Programów Operacyjnych dla pierwszych pięciu regionalnych programów operacyjnych dla województw dolnośląskiego, małopolskiego, pomorskiego, śląskiego, wielkopolskiego.

W odniesieniu do PO Kapitał Ludzki decyzja Komisji Europejskiej zatwierdzająca program została wydana dnia 27 września 2007 r. PO Kapitał Ludzki.

Dnia 2 października 2007 r. podczas konferencji „Dobrze nam się układa – mamy programy”, która odbyła się na Zamku Królewskim w Warszawie, komisarz ds. polityki regionalnej Danuta Hübner podpisała decyzję Komisji Europejskiej akceptującą PO Innowacyjna Gospodarka, PO Rozwój Polski Wschodniej oraz kolejnych pięć regionalnych programów operacyjnych dla województw lubelskiego, lubuskiego, łódzkiego, opolskiego i podkarpackiego.

Następnie, dnia 11 października 2007 r. podczas Europejskiego Tygodnia Regionów i Miast w Brukseli Komisja Europejska oficjalnie zatwierdziła kolejnych 5 programów operacyjnych dla województw: kujawsko-pomorskiego, mazowieckiego, podlaskiego, warmińsko-mazurskiego i zachodniopomorskiego.

Przeprowadzenie negocjacji NSRO i programów operacyjnych wymagało od strony polskiej przede wszystkim dużego zaangażowania merytorycznego, ale także stanowiło poważne wyzwanie logistyczne, wymagające koordynacji działań wszystkich instytucji uczestniczących w tym procesie: Komisji Europejskiej, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego oraz wszystkich instytucji pośredniczących programami operacyjnymi.

Dotrzymanie harmonogramu zakładającego zatwierdzenie programów w trzecim kwartale 2007 r. stworzyło konieczność ustalenia napiętego terminarza negocjacyjnego, co było podyktowane dużą ilością programów operacyjnych. Przeprowadzenie negocjacji zgodnie z ustalonym planem było zasługą dobrej organizacji pracy obydwu stron negocjacji, nie obniżyło przy tym jakości pracy. Dyskusja nad kształtem PO IS, największego w historii Unii Europejskiej programu operacyjnego współfinansowanego z funduszy strukturalnych, wymagała zaledwie jednego

oficjalnego spotkania negocjacyjnego. Natomiast przeniesienie dyskusji na poziom roboczy usprawniło proces negocjacji, gdyż pozwoliło na dokładne uzgadnianie kwestii o znaczeniu szczegółowym.

Polska znalazła się w pierwszej dziesiątce krajów członkowskich (7 miejsce razem z Cyprzem, Hiszpanią i Węgrami), których NSRO zostały wynegocjowane i przyjęte przez Komisję Europejską (7 maja 2007 r.). Natomiast pod względem ilości programów operacyjnych Polska ustępuje jedynie największym państwom UE: Włochom, Hiszpanii, Francji i Niemcom.

W ramach pierwszej i drugiej tury negocjacji programów operacyjnych łącznie odbyły się 64 oficjalne spotkania negocjacyjne oraz około 30 spotkań na poziomie roboczym. Szereg kwestii technicznych było przedmiotem dodatkowych spotkań na szczeblu roboczym co znacznie przyspieszyło wyjaśnienie i rozwiązanie wielu problemów szczegółowych wskazanych w uwagach KE. W odniesieniu do programów krajowych, dzięki temu nie ma potrzeby organizowania kolejnej tury spotkań negocjacyjnych. W przypadku RPO, gdzie z reguły nie było spotkań roboczych, może zaistnieć konieczność przeprowadzenia dodatkowych spotkań negocjacyjnych.

O złożoności procesu negocjacji świadczy także ilość uwag skierowanych w I turze przez KE do polskich programów operacyjnych, przekraczająca łącznie 2,6 tys. (patrz Tabela 1) oraz fakt, iż w proces negocjacji ze strony polskiej zaangażowanych było ponad 450 osób.

W perspektywie finansowej 2007-2013 do Polski trafi ponad 67 mld euro z Unii Europejskiej, co stanowi blisko 20% unijnego budżetu przeznaczanego na politykę spójności. Wysokością dostępnej alokacji na lata 2007-2013 Polska przewyższa państwa znacznie bardziej doświadczone we wdrażaniu polityki spójności takie jak Włochy, Hiszpania i Niemcy oraz nowe państwa członkowskie będące mniej doświadczonymi graczami na arenie tej polityki, takie jak Czechy i Węgry. Polska należy również do grona państw, które w latach 2007-2013 będą wdrażać największą liczbę programów, ustępując jedynie Francji, Hiszpanii i Włochom, dlatego tak istotny jest sprawny i spójny system ich wdrażania. Jednocześnie Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko to największy program w historii Unii Europejskiej, natomiast Program Operacyjny Kapitał Ludzki jest największym programem w obszarze Europejskiego Funduszu Społecznego, co wynika z faktu, iż jest to program obejmujący całość interwencji Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) w Polsce - za takim rozwiązaniem przemawiało osiągnięcie większej koherencji założonych celów i działań oraz możliwość lepszej ich koordynacji. W odróżnieniu od naszego kraju, wiele pozostałych państw członkowskich zdecydowało się na wdrażanie większej ilości programów finansowanych z EFS (patrz: Tabela 2)

Z tych właśnie względów Komisja Europejska przykładła wielką uwagę do prowadzonych negocjacji. Ich sukces, przekładający się na efekty wdrażania programów operacyjnych w Polsce, będzie rzutować w przyszłości na wyniki realizacji tej polityki i jej kształt w całej UE.

Tabela 1. Liczba uwag Komisji do programów operacyjnych (I runda)

Program operacyjny	Ilość uwag		
	A	B	C
PO Infrastruktura i Środowisko	8	49	141
	4%	24%	72%
PO Innowacyjna Gospodarka	2	26	40
	3%	38%	59%
PO Kapitał Ludzki	nie dotyczy ¹		
PO Rozwój Polski Wschodniej	14	27	48
	16%	30%	54%
PO Pomoc Techniczna	5	54	37
	5%	56%	39%
RPO Woj. Dolnośląskiego	2	101	59
	1%	62%	37%
RPO Woj. Kujawsko-Pomorskiego	2	60	18
	3%	75%	22%
RPO Woj. Lubelskiego	11	119	70
	5%	60%	35%
RPO Woj. Lubuskiego	3	75	42
	2%	63%	35%
RPO Woj. Łódzkiego	10	106	56
	6%	62%	32%
RPO Woj. Małopolskiego	5	90	74
	3%	53%	44%
RPO Woj. Mazowieckiego	8	87	85
	5%	48%	47%
RPO Woj. Opolskiego	8	28	64
	8%	28%	64%
RPO Woj. Podkarpackiego	5	58	49
	4%	52%	44%
RPO Woj. Podlaskiego	1	96	31
	>1%	75%	24%
RPO Woj. Pomorskiego	4	100	27
	3%	76%	21%
RPO Woj. Śląskiego	6	116	101
	3%	52%	45%
RPO Woj. Świętokrzyskiego	5	53	60
	4%	45%	51%
RPO Woj. Warmińsko-Mazurskiego	5	66	42
	4%	59%	37%
RPO Woj. Wielkopolskiego	0	62	39
	0%	61%	39%
RPO Woj. Zachodnio-Pomorskiego	1	78	50
	>1%	60%	39%
Razem uwag do RPO	76	1295	867
	3%	58%	39%
Razem uwag do RPO i PO	105	1451	1133
	4%	54%	42%
Razem uwag A+B+C²	2689		

¹ Uwagi kierowane przez DG EMPL do PO KL, nie były opisane w podziale na A, B i C, ani enumeratywnie wymieniane.

² Bez uwag do PO KL.

Tabela 2. Liczba programów w UE-27 wraz z alokacją

Państwo	Liczba programów operacyjnych		Alokacja (mln euro)
	EFRR i FS	EFS	
Bułgaria	5	2	6 853
Belgia	4	6	2 258
Czechy	14	3	26 692
Dania	1	1	613
Niemcy	18	18	26 340
Estonia	2	1	3 456
Irlandia	2	1	901
Grecja	10	4	20 420
Hiszpania	23	22	35 517
Francja	31	5	14 319
Włochy	28	24	28 812
Cypr	1	1	640
Litwa	2	1	4 620
Łotwa	2	2	6 885
Luksemburg	1	1	65
Węgry	13	2	25 307
Malta	1	1	855
Królestwo Niderlandów	4	1	1 907
Austria	9	2	1 461
Polska	20	1	67 284
Portugalia	10	4	21 511
Rumunia	5	2	19 668
Słowenia	2	1	4 205
Słowacja	9	2	11 588
Finlandia	5	2	1 716
Szwecja	8	1	1 891
Zjednoczone Królestwo	16	6	10 613

ZAŁĄCZNIK 1.

HARMONOGRAM SPOTKAŃ NEGOCJACYJNYCH PROGRAMÓW
OPERACYJNYCH ORAZ REGIONALNYCH PROGRAMÓW
OPERACYJNYCH NA LATA 2007-2013

Data	Miejsce	Program	Przedstawiciele (KE)	Przedstawiciele (PL)
21-03-2007	Warszawa	PO Kapitał Ludzki - I tura	Sven Kjellström, Cornelia Grosser, Katarzyna Ptak, Irma Krysiak, Artur Benedyktowicz, Ewa Kozłowska	Jerzy Kwieciński
02-04-2007	Warszawa	PO Pomoc Techniczna - I tura	Manfred Beschel, Pascal Boijmans, Bartosz Dworak, Jaroslav Straka	Jerzy Kwieciński, Tomasz Nowakowski
11-05-2007	Warszawa	PO Rozwój Polski Wschodniej - I tura	Jean-Marie Seyler, Pascal Boijmans, Witold Willak	Jerzy Kwieciński, Władysław Ortyl
14/15-05-2007	Warszawa	PO Infrastruktura i Środowisko - I tura	Jean-Marie Seyler, Manfred Beschel, Lukasz Kolinski, Maria Chojnacka, Ivan Fecenko, Bartosz Dworak	Jerzy Kwieciński, Janusz Mikula
22-05-2007	Warszawa	Spotkanie rozpoczynające negocjacje RPO	Manfred Beschel, Pascal Boijmans, Krzysztof Skrobich, Anita Klecha, Maria Chojnacka, Witold Willak, Jaroslav Straka	Władysław Ortyl, Jerzy Kwieciński
23-05-2007	Opole	RPO Województwa Opolskiego - I tura	Pascal Boijmans, Krzysztof Skrobich, Anita Klecha, Maria Chojnacka	Grażyna Gęsicka
23-05-2007	Kielce	RPO Województwa Świętokrzyskiego - I tura	Manfred Beschel, Jaroslav Straka, Witold Willak	Władysław Ortyl
23-05-2007	Bruksela	PO Kapitał Ludzki - II tura	Sven Kjellstoem	Jerzy Kwieciński
24-05-2007	Katowice	RPO Województwa Śląskiego - I tura	Pascal Boijmans, Krzysztof Skrobich, Anita Klecha, Maria Chojnacka	Jerzy Kwieciński
24-05-2007	Lublin	RPO Województwa: Lubelskiego - I tura	Manfred Beschel, Jaroslav Straka, Witold Willak	Władysław Ortyl
25-05-2007	Kraków	RPO Województwa Małopolskiego - I tura	Pascal Boijmans, Krzysztof Skrobich, Anita Klecha, Maria Chojnacka	Jerzy Kwieciński
25-05-2007	Rzeszów	RPO Województwa Podkarpackiego - I tura	Manfred Beschel, Jaroslav Straka, Witold Willak	Władysław Ortyl
29-05-2007	Warszawa	PO Innowacyjna Gospodarka - I tura	Manfred Beschel, Reiner Kneifel-Haverkamp, Marcin Wojcik, Katarzyna Ptak	Tomasz Nowakowski, Jerzy Kwieciński, Olaf Gajl
29-05-2007	Gdańsk	RPO Województwa Pomorskiego - I tura	Pascal Boijmans, Marek Teplansky, Ivan Fecenko	Grażyna Gęsicka
30-05-2007	Toruń	RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego - I tura	Pascal Boijmans, Marek Teplansky, Ivan Fecenko	Władysław Ortyl
31-05-2007	Olsztyn	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego - I tura	Manfred Beschel, Krzysztof Skrobich	Władysław Ortyl
01-06-2007	Białystok	RPO Województwa Podlaskiego I tura	Manfred Beschel, Krzysztof Skrobich, Witold Willak	Grażyna Gęsicka
04-06-2007	Poznań	RPO Województwa Wielkopolskiego - I tura	Pascal Boijmans, Marcin Wojcik, Reiner Kneifel-Haverkamp	Tomasz Nowakowski

05-06-2007	Szczecin	RPO Województwa Zachodniopomorskiego - I tura	Pascal Boijmans, Maria Chojnacka, Anita Klecha	Jerzy Kwieciński
06-06-2007	Łagów	RPO Województwa Lubuskiego - I tura	Manfred Beschel, Anita Klecha, Maria Chojnacka	Władysław Ortyl
11-06-2007	Warszawa	PO Kapitał Ludzki - III tura	Sven Kjellstoem, Georges Kintzele, Cornelia Grosser, Katarzyna Ptak	Jerzy Kwieciński
12-06-2007	Łódź	RPO Województwa Łódzkiego - I tura	Manfred Beschel, Bartosz Dworak	Jerzy Kwieciński
13-06-2007	Warszawa	RPO Województwa Mazowieckiego - I tura	Manfred Beschel, Bartosz Dworak	Grażyna Gęsicka
14-06-2007	Bruksela	Negocjacje horyzontalne - Pomoc publiczna	Reiner Kneifel-Haverkamp	Jerzy Kwieciński
19-06-2007	Wrocław	RPO Województwa: Dolnośląskiego - I tura	Pascal Boijmans, Marcin Wojcik, Reiner Kneifel-Haverkamp	Tomasz Nowakowski
20-06-2007	Warszawa	PO Pomoc Techniczna - II tura	Manfred Beschel, Pascal Boijmans, Jaroslav Straka	Tomasz Nowakowski
21/22-06-2007	Warszawa	Negocjacje horyzontalne	Manfred Beschel, Pascal Boijmans, Anita Klecha, Kai Stryczynski, Katarzyna Ptak, Joanna Grochowska, Wojciech Furmański, Witold Willak	Jerzy Kwieciński, Władysław Ortyl
3/4-07-2007	Bruksela	Spotkanie horyzontalne	Jean Maria Seler, Manfred Beschel, Pascal Boijmans, Łukasz Koliński, Edgar Thielmann, Sanna Kuukka	Jerzy Kwieciński, Władysław Ortyl, Agnieszka Bolesła, Eugeniusz Wróbel
6-07-2007	Bruksela	Spotkanie horyzontalne	Danuta Hubner	Grażyna Gęsicka
9-08-2007	Bruksela	RPO Województwa: Dolnośląskiego - II tura	Manfred Beschel, Pascal Boijmans	Władysław Ortyl, Jerzy Kwieciński, Andrzej Łoś
9-08-2007	Bruksela	RPO Województwa Pomorskiego - II tura	Manfred Beschel, Pascal Boijmans	Władysław Ortyl, Jerzy Kwieciński, Jan Kozłowski
10-08-2007	Bruksela	RPO Województwa Małopolskiego - II tura	Pascal Boijmans, Anita Klecha	Władysław Ortyl, Jerzy Kwieciński, Marek Nawara, Marek Sowa
13-08-2007	Bruksela	RPO Województwa Wielkopolskiego - II tura	Manfred Beschel, Pascal Boijmans	Władysław Ortyl, Leszek Wojtasiak
14-08-2007	Bruksela	RPO Województwa Śląskiego - II tura	Manfred Beschel, Pascal Boijmans	Władysław Ortyl, Janusz Moszyński
5-09-2007	Bruksela	RPO Województwa Podkarpackiego - II tura	Pascal Boijmans, Jaroslav Straka	Władysław Ortyl, Jerzy Kwieciński, Zygmunt Cholewiński
5-09-2007	Bruksela	RPO Województwa Opolskiego - II tura	Pascal Boijmans	Władysław Ortyl, Jerzy Kwieciński, Józef Szabesta, Józef Kotyś
6-09-2007	Bruksela	RPO Województwa: Lubelskiego - II tura	Pascal Boijmans	Władysław Ortyl, Jacek Szczot, Jaroslav Zdrojkowski
6-09-2007	Bruksela	PO Rozwój Polski Wschodniej - II tura	Jean-Marie Seyler, Pascal Boijmans, Witold Willak	Władysław Ortyl
7-09-2007	Bruksela	RPO Województwa Kujawsko-Pomorskiego - II tura	Pascal Boijmans	Jacek Szczot, Piotr Calbecki
11-09-2007	Bruksela	RPO Województwa Świętokrzyskiego - II	Manfred Beschel, Jaroslav Straka	Władysław Ortyl, Jerzy Kwieciński,

		tura		Marcin Perz, Marek Gos
11-09-2007	Bruksela	RPO Województwa Warmińsko-Mazurskiego - II tura	Manfred Beschel, Krzysztof Skrobich	Władysław Ortyl, Jerzy Kwieciński, Jacek Protas
12-09-2007	Bruksela	RPO Województwa Mazowieckiego - II tura	Manfred Beschel, Bartosz Dworak	Jerzy Kwieciński, Jacek Kozłowski
13-09-2007	Bruksela	RPO Województwa Łódzkiego - II tura	Manfred Beschel, Bartosz Dworak	Jerzy Kwieciński, Jacek Szczot, Włodzimierz Fisiak, Elżbieta Hübner
17-09-2007	Bruksela	PO Innowacyjna Gospodarka - II tura	Manfred Beschel, Pascal Boijmans, Marcin Wojcik	Jacek Szczot, Tomasz Nowakowski, Anita Wesolowska
20-09-2007	Warszawa	PO Infrastruktura i Środowisko	Jean-Marie Seyler, Manfred Beschel.	Jerzy Kwieciński, Andrzej Jacek Piotrowski, Agnieszka Bolesta